

การเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพ
การศึกษาภายนอก ของคณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

สุรเชษฐ์ บุญรักษ์
วีชรามรณ บุญรักษ์

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ปีงบประมาณ 2561

พ.ศ. 2563

ชื่องานวิจัย

การเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมิน
คุณภาพการศึกษากายนอก ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุตรดิตถ์

ผู้วิจัย

นายสุรเชษฐ์ บุญรักษ์
นางวิชราภรณ์ บุญรักษ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์1) เพื่อศึกษาการเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาจากผล
การประเมินคุณภาพการศึกษากายนอกรอบสามของ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
เมื่อเทียบเคียงกับคณะครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ และคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัย
ราชภัฏ 2) เพื่อสังเคราะห์ข้อเสนอแนะของผลการประเมินคุณภาพการศึกษารอบสามของคณะ
ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งได้รับการประเมินโดย
สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ประจำปี
พ.ศ. 2554-2558 ซึ่งเป็น มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 36 สถาบันได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง
(Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลผลการประเมินคุณภาพ
การศึกษากายนอกรอบสาม ระดับอุดมศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนมาตรฐานและเปอร์เซ็นต์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.ผลการเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษา
กายนอกรอบสาม ตามตัวบ่งชี้พื้นฐานตามพันธกิจหลัก(11 ตัวบ่งชี้) โดยใช้คะแนนมาตรฐาน
(Standard Score) ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุตรดิตถ์ เป็นค่าเทียบเคียง
(Benchmark Score) พบว่า คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ มีผลการเทียบเคียงสูง
กว่าคะแนนมาตรฐาน ทั้งระดับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ และระดับมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ภาคเหนือตอนบน โดยเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือได้คะแนนมาตรฐาน 0.07 อยู่ใน
ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ที่ 52.79 หรือ 52.79% เมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนบน
ได้คะแนนมาตรฐาน 1.14 และอยู่ในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ที่ 87.29 หรือ 87.29 % คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ มีผลการเทียบเคียงเท่ากับคะแนนมาตรฐาน ของคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่ง โดยได้คะแนนมาตรฐาน 0.00 อยู่ในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ที่ 50 หรือ
50% และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ มีผลการเทียบเคียงต่ำกว่าคะแนนมาตรฐาน
ของระดับภาคเหนือตอนล่าง โดยได้คะแนนมาตรฐาน -0.47 อยู่ในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ที่ 47.21
หรือ 47.21%

2.ผลการเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษา
ภายนอกกรอบสาม ตัวบ่งชี้รวม 18 ตัวบ่งชี้ โดยใช้คะแนนมาตรฐาน (Standard Score) ของคณะ
ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เป็นค่าเทียบเคียง (Benchmark Score) พบว่า
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ มีผลการเทียบเคียงสูงกว่าคะแนนมาตรฐาน ทั้งระดับ
มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ และระดับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง ระดับวิทยาลัย
ราชภัฏภาคเหนือตอนบน และมหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่ง โดยเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ภาคเหนือได้คะแนนมาตรฐาน 0.38 อยู่ในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 64.80 หรือ 64.80% เมื่อเทียบกับ
มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง ได้คะแนนมาตรฐาน 0.06 และอยู่ในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์
ไทล์ที่ 52.39 หรือ 52.39% เมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนบน ได้คะแนนมาตรฐาน
1.89 และอยู่ในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 97.06 หรือ 97.06% และเทียบกับมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ได้คะแนนมาตรฐาน 0.45 และอยู่ในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 67.36 หรือ 67.36 %

ผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะของผลการประเมินคุณภาพการศึกษา สรุปผลได้ดังนี้

มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต ได้แก่ คุณภาพผลงานของบัณฑิตระดับปริญญาโทและเอก
ควรได้รับการยกระดับเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติที่มีดัชนีการอ้างอิง
(Impact Factor) สูง เพื่อเพิ่มศักยภาพของนักศึกษาและคณาจารย์ให้สามารถแข่งขันในระดับสากล

มาตรฐานด้านงานวิจัย และงานสร้างสรรค์ ได้แก่ ควรส่งเสริม ผลักดัน มีนโยบายและ
แนวทางที่เป็นรูปธรรมให้อาจารย์ทำงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์และสนับสนุนให้เกิดการตีพิมพ์
เผยแพร่เพิ่มขึ้นทั้งในระดับชาติและนานาชาติ โดยมีระบบการจูงใจและระบบการตอบแทนอย่าง
ชัดเจนพร้อมทั้งมีระบบการติดตามผล

มาตรฐานด้านการบริการวิชาการ ได้แก่ ควรสนับสนุนให้อาจารย์มีส่วนร่วมในการให้การ
บริการวิชาการแก่สังคมและนำผลที่ได้ไปพัฒนา ด้านการเรียนการสอนและการวิจัย

มาตรฐานด้านการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ได้แก่ ควรส่งเสริมในการเข้าร่วม
โครงการและทำกิจกรรมด้านทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรมกับมหาวิทยาลัยอย่างเป็นระบบ

มาตรฐานด้านการพัฒนาสถาบันและบุคลากร ได้แก่ ควรพัฒนาการวางแผนด้าน
อัตรากำลัง เนื่องจากคณาจารย์กว่าร้อยละ 60 ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ควรเร่งการสร้างผลงานวิชาการ
และผลงานวิจัย เพื่อนำไปสู่การขอตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ในสังกัดระยะ 3-5 ปี

มาตรฐานด้านระบบการประกันคุณภาพ ได้แก่ ควรพัฒนาระบบข้อมูล ระบบแผนงานและ
การใช้ข้อมูลหลักฐานเพื่อการบริหารงานเชิงคุณภาพในการดำเนินกิจกรรมบริหารจัดการและการ
ดำเนินงานของหลักสูตรที่ควรมีความชัดเจนในระบบและกลไก

Benchmarking Quality Education from The Quality Exteriorfor Faculty of Education Rajabhat University

The purposes of this research were 1) to study the benchmarking of educational quality competencies from the third round of external quality assessment of the Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University when compared with the Faculty of Education of the Northern Rajabhat University and the Faculty of Education of Rajabhat University, and 2) to synthesize suggestions for the results of the third round of educational quality assessment of the Faculty of Education, Rajabhat University. The samples were Rajabhat University which had been evaluated by the Office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization) (ONESQA) for the year 2011-2015 included 36 Rajabhat Universities acquired by purposive sampling. The research instrument used in the research was the data recording form of the third round of external quality assessment of higher education. The statistics used for data analysis were the mean, standard deviation, standard score, and percentile

The findings can be summarized as follows

1. The result of the benchmarking of educational quality competencies from the third round of external quality assessment according to the basic mission indicator (11 indicators) using the standard score of the Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University which was a benchmark score was found that the Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University had the benchmarking score results higher than the standard scores both at the Rajabhat University level in the north and upper Rajabhat University levels when compared to the Rajabhat University in the north, the standard score was 0.07 in the percentile position at 52.79 or 52.79%. When compared to the upper northern Rajabhat University, the standard score was 1.14 at the position of 87th percentile or 87.29%. the Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University with the benchmarking score results equaled to standard scores of every Faculty of Education, Rajabhat University with a standard score of 0.00 at percentile position of 50 or 50% and the Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University with the benchmarking score results was below the standard score of the lower northern region with a standard score of -0.47 at the

percentile position of 47.21 or 47.21%². The result of benchmarking educational quality from the results of the third round of external quality assessment - a total of 18 indicators using the standard score of the Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University which was the benchmark score was found that the Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University had the benchmarking score results higher than the standard scores both at the Rajabhat University level in the north And the lower northern region of Rajabhat University, Upper Rajabhat University level, and all Rajabhat Universities. When compared with the Rajabhat University in the north, the standard score of 0.38 was placed in percentile position at 64.80 or 64.80%. When compared to the lower northern Rajabhat University got a standard score of 0.06 in the percentile position at 52.39 or 52.39%. When compared to the Upper Northern Rajabhat University got a standard score of 1.89 in the percentile position at 97.06 or 97.06%, and when compared with Rajabhat University with a standard score of 0.45 in the percentile position at 67.36 or 67.36%.

The synthesis results of the suggestion of the educational quality assessment. The results can be summarized as follows

Graduate quality standards, including the quality of graduate work at the master's and doctorate levels should be upgraded to be published in international journals with high impact factor to increase the potential of students and faculty to be able to compete internationally.

Research standards and creative work should be encouraged, concredited, determined policies and guidelines for teachers to do research or creative work, and supported the publication of more national and international by having a clear incentive system and compensation system, along with a follow-up system.

Standards of academic services should be supported for teachers to participate in providing academic services to society and use the results to develop teaching and research.

Standards for the preservation of arts and culture should be promoted systematic participation in projects and activities in preserving arts and culture with the university

Standards for institutional development and personnel should be developed a workforce planning because more than 60 percent of the teachers are teachers, and accelerated the creation of academic and research works In order to request for academic positions of teachers under the affiliation by 3-5 years.

Standards for quality assurance systems should be developed information systems, planning systems for quality management in carrying out management activities and program operations that should be clear in systems and mechanisms

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ปีงบประมาณ 2561 ที่ให้ทุนสนับสนุนงานวิจัยในครั้งนี้จนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอธิการบดี คณะบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ตลอดจนสถาบันวิจัยและพัฒนา ที่ให้การสนับสนุนและให้คำแนะนำ เป็นอย่างดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือวิจัย ขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่เสียสละเวลามาให้ข้อมูลที่สำคัญต่อการวิจัยในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณครอบครัว ที่เป็นกำลังใจสำคัญของผู้วิจัย และครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ จุดประกายความคิดและหล่อหลอมสิ่งดีงามให้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

นายสุรเชษฐ์ บุญรักษ์
นางวัชรภรณ์ บุญรักษ์

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
ABSTRACT	ง
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	2
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
ขอบเขตการวิจัย	2
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
ประโยชน์ที่ได้รับ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเทียบเคียงสมรรถนะ (Benchmarking)	6
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
กรอบแนวคิดการวิจัย	25
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	26
แหล่งข้อมูล	26
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	26
การเก็บรวบรวมข้อมูล	26
การวิเคราะห์ข้อมูล	27
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	29
ข้อมูลเบื้องต้น	29
ผลการศึกษาการเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาของผลการประเมิน ภายนอกกรอบสามของ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	30
ผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะของผลการประเมินคุณภาพการศึกษา รอบสามของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ	32

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	34
สรุปผลการวิจัย	34
อภิปรายผล	37
ข้อเสนอแนะ	38
บรรณานุกรม	40
ภาคผนวก	41
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	ผลการเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพ การศึกษาภายนอกกรอบสาม ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรดิตถ์ ตามกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐานตามพันธกิจหลัก(11 ตัวบ่งชี้)	30
ตารางที่ 2	ผลการเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพ การศึกษาภายนอกกรอบสาม ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรดิตถ์ (18 ตัวบ่งชี้)	31

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมทำให้สถาบันการศึกษามีคุณภาพ เพราะการจัดการศึกษาเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันตามบทบาทภารกิจ ความรู้ ความสามารถ และความถนัด ทั้งภาครัฐ เอกชนและภาคประชาชน ดังนั้น “คุณภาพการศึกษา” จึงเป็นประเด็นที่ทุกฝ่ายให้ความสนใจเป็นอย่างมาก คุณภาพการศึกษาเป็น การมุ่งยกระดับคุณภาพทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ให้ได้มาตรฐานที่ทัดเทียมกันทุกแห่ง โดยกำหนดเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการทั้งในด้านการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการแก่สังคม กำหนดให้มีระดับคุณภาพในระดับสถาบัน และระดับประเทศ (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2541) โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญกับคุณภาพการศึกษาเฉพาะในหมวดที่ 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพ ซึ่งหลักการสากลถือว่าการประกันคุณภาพเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพราะเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพตามมาตรฐานผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรกำหนดและสังคมต้องการ และสืบเนื่องจากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายบทบาทการจัดการศึกษาให้สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นที่เชื่อมั่นและพอใจของผู้เรียนผู้ปกครองชุมชนและสังคมดังนั้นหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตั้งแต่การวางแผนดำเนินงานและตรวจสอบผลการดำเนินงานตามภาระรับผิดชอบอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่มาตรฐานกำหนดไว้ ดังนั้นการที่สถานศึกษามีการพัฒนาประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการดำเนินงานที่สนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งได้กำหนดให้สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพเพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษาโดยให้ระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารที่ต้องมีการจัดทำรายงานประเมินตนเองเป็นรายงานประจำปีเสนอต่อต้นสังกัด เผยแพร่ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และพร้อมรับการประเมินจากภายนอกซึ่งมีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษารับผิดชอบ สำหรับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.2549:5) ได้กำหนดมาตรฐานคุณภาพระดับอุดมศึกษาไว้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มุ่งผลิตบัณฑิตครูและบุคลากรศึกษามีคุณภาพบริการทางวิชาการเพื่อยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูและด้านการศึกษาและการวิจัยวิชาชีพครูและพัฒนาทางการศึกษา ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและดำเนินงาน

สนองงานในโครงการพระราชดำริ ซึ่งตรงตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก จึงมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อก่อให้เกิดผลผลิตที่ดีในการรับใช้ประชาชนและสังคม ตามมาตรฐานและเกณฑ์คุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2549) ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษายานอกรอบสามของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ กับคณะครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ และคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่ง ด้วยกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ (Benchmarking) รวมถึงสังเคราะห์ข้อเสนอแนะของผลการประเมินคุณภาพการศึกษารอบสามของคณะครุศาสตร์ โดยผลการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปวางแผนเพื่อการประกันคุณภาพภายใน และเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอก และผู้บริหารสามารถนำสารสนเทศที่ได้ไปใช้ในการวางแผน และตัดสินใจในการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

คำถามการวิจัย

1. ผลการประเมินคุณภาพการศึกษายานอกรอบสามของ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เมื่อเทียบเคียงกับ คณะครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ และคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอยู่ในระดับใด
2. ข้อเสนอแนะของผลการประเมินคุณภาพการศึกษารอบสามของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษายานอกรอบสามของ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เมื่อเทียบเคียงกับคณะครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ และคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อสังเคราะห์ข้อเสนอแนะของผลการประเมินคุณภาพการศึกษารอบสามของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งได้รับการประเมินโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ประจำปี พ.ศ. 2554-2558 ซึ่งเป็น มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 36 สถาบัน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้เป็นกรอบในการดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ภายนอกกรอบสาม ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 3 กลุ่มตัวบ่งชี้ ได้แก่ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐานตามพันธกิจ กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรฐานส่งเสริม

ขอบเขตด้านตัวแปร

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกกรอบสาม และข้อเสนอแนะของผลการประเมินคุณภาพการศึกษารอบสามคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขอบเขตด้านพื้นที่และระยะเวลาที่ทำการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย เดือนกรกฎาคม 2561 - เดือน กรกฎาคม 2562

นิยามศัพท์เฉพาะ

การเทียบเคียงสมรรถนะ (Benchmarking) หมายถึง วิธีการในการวัดและเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์บริการและวิธีการปฏิบัติกับองค์กรที่สามารถทำได้ดีกว่านำผลของการเปรียบเทียบมาใช้ในการปรับปรุงองค์กรตนเองเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศเพื่อให้ผู้บริหารมีค่ามาตรฐานหรือเป้าหมายสำหรับอ้างอิงในการประเมินคุณภาพของการดำเนินกิจกรรมการปฏิบัติงานและกระบวนการต่างๆในองค์กร

การประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกกรอบสาม หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพ และให้มีการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพ พ.ศ. 2554 - 2558

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์กรมหาชน (สมศ.) หมายถึงหน่วยงานที่จัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานฯ พ.ศ.2543 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกและทำการประเมินผลการจัดการศึกษา

การเทียบเคียงสมรรถนะกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ หมายถึงการเปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ กับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ซึ่งมีจำนวน 7 มหาวิทยาลัยได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ นครสวรรค์ เชียงใหม่ เชียงราย กำแพงเพชร ลำปางและ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

การเทียบเคียงสมรรถนะกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ หมายถึง การเปรียบเทียบ ผล การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสอง ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ กับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏทั้งหมด จำนวน 36 มหาวิทยาลัย

ค่าเฉลี่ย (Benchmark Score) หมายถึงค่ากลางของข้อมูล ซึ่งคำนวณจากผลรวมของข้อมูลหารด้วยจำนวนของข้อมูล ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะเป็นค่าเฉลี่ยมาตรฐานกลางที่คิดมาจากคะแนนเฉลี่ยของผลการประเมินคุณภาพการศึกษารอบสามของสมศ.

ผลต่างของคะแนนเฉลี่ย (Score Different) หมายถึงผลต่างของคะแนนผลการประเมินคุณภาพรอบสาม

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) หมายถึง การวัดการกระจายแบบหนึ่งของกลุ่มข้อมูล สามารถนำไปใช้กับการแจกแจงความน่าจะเป็นตัวแปรสุ่มประชากร นิยามขึ้นจากส่วนเบี่ยงเบนแบบ rootmean square (RMS) กับค่าเฉลี่ย หรือนิยามขึ้นจากรากที่สองของความแปรปรวน

คะแนนมาตรฐาน (Standard Score) หมายถึง คะแนนที่แปลงรูปมาจากคะแนนดิบ เพื่อให้มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคงที่มีช่วงห่างของคะแนนเท่ากัน

เปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile) หมายถึง ค่าที่แบ่งข้อมูลออกเป็น 100 ส่วนเท่าๆกันเมื่อข้อมูลถูกเรียงจากน้อยไปหามากเนื่องจากค่าที่แบ่งจำนวนข้อมูลออกเป็น 100 ส่วนเท่าๆกันมีอยู่ 99 ค่า

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เมื่อเทียบกับคณะครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ และคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่ง
2. สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปวางแผนเพื่อการประกันคุณภาพภายใน และเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอก
3. ผู้บริหารสามารถนำสารสนเทศที่ได้ไปใช้ในการวางแผน และตัดสินใจในการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพ การศึกษาภายนอก ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเทียบเคียงสมรรถนะ (Benchmarking)
  - 1.1 ความหมายของ Benchmark และ Benchmarking
  - 1.2 ความสำคัญของ Benchmarking
  - 1.3 หลักการของ Benchmarking
  - 1.4 ประเภทของการเทียบเคียงสมรรถนะ
  - 1.5 กระบวนการและขั้นตอนการเทียบเคียงสมรรถนะ
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 2.1 การประกันคุณภาพการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
  - 2.2 ความหมาย หลักการ แนวคิด ความสำคัญ วัตถุประสงค์ ของการประกันคุณภาพ การศึกษา
  - 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษา
  - 2.4 การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา
  - 2.5 หน่วยงานต้นสังกัดกับการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา
  - 2.6 สถาบันอุดมศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา
  - 2.7 กระบวนการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเทียบเคียงสมรรถนะ (Benchmarking)

1.1 ความหมายของ Benchmark และ Benchmarking

นักวิชาการหลายท่านได้ให้คำจำกัดความของการเทียบเคียงสมรรถนะ (Benchmarking) ดังนี้

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (244 : 55) กล่าวถึงกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะหรือ Benchmarking เป็นกระบวนการวัดและเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์บริการและวิธีปฏิบัติกับองค์กร ที่สามารถทำได้ดีกว่าเพื่อนำผลของการเปรียบเทียบมาใช้ในการปรับปรุงองค์กรของตนเองเพื่อมุ่งสู่ ความเป็นเลิศซึ่งปัจจุบันนิยมใช้เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงองค์กรทำให้มีการปรับปรุงองค์กร อย่างก้าวกระโดดเป็นการ “เรียนลัด” เพื่อก้าวให้ทันองค์กรอื่นการทำ Benchmarking ประกอบด้วย 2 ส่วนหลักได้แก่

1. การเปรียบเทียบวัดมีการกำหนดตัววัดว่าจะเปรียบเทียบกับใครในเรื่องใด
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการปฏิบัติที่ดี/เป็นเลิศจากผู้ที่ทำได้ดีกว่าโดยเข้าไปเรียนรู้วิธีการ

ปฏิบัติซึ่งทำให้ประสบความสำเร็จ

การปรับปรุงองค์กรโดยการเปรียบเทียบวัดและเรียนรู้จากผู้ที่ทำได้ดีกว่าต้องมีการทำอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาเนื่องจากผู้ที่ทำได้ดีกว่าก็ย่อมมีการปรับปรุงตลอดเวลาจากผู้ที่ทำได้ดีกว่าเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงองค์กรของตนเองเช่นกันนอกจากนั้นผู้ใช้ต้องนำมาประยุกต์ให้เหมาะกับองค์กรของตนเองด้วยได้ให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะหรือBenchmarkingไว้ดังนี้

Benchmarking หมายถึงวิธีการในการวัดและเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์บริการและวิธีการปฏิบัติกับองค์กรที่สามารถทำได้ดีกว่านำผลของการเปรียบเทียบมาใช้ในการปรับปรุงองค์กรตนเองเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ

Benchmarking เป็นแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงกลไกการดำเนินงานขององค์กร โดยการประเมินตนเองและเปรียบเทียบกับคู่แข่งหรือองค์กรที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้นำในด้านนั้น

Benchmarking ไม่ใช่แค่การเปรียบเทียบหรือวิเคราะห์คู่แข่งเท่านั้นแต่เป็นแนวทางหาวิธีที่ดีที่สุด

(Best Practices) จะสะท้อนให้เห็นแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงองค์กรผลักดันให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

Benchmarking เป็นเครื่องมือที่ช่วยกระตุ้นนวัตกรรม (Innovation) ในองค์กรซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงการปรับปรุงในระยะเวลาอันสั้นเนื่องจากการเรียนรู้วิธีการปฏิบัติที่ดีที่สุดนอกองค์กรเน้นการปรับปรุงแบบก้าวกระโดดเพื่อก้าวให้ทันองค์กรอื่นนอกจากนี้ TQA (Total Quality Award) มีการกำหนดให้องค์กรที่จะได้รับรางวัลมีการดำเนินการตามกระบวนการ Benchmarking

กระบวนการทำ Benchmarking ยึดตามกรอบแนวคิดของ Deming คือ PDCA Cycle คือวางแผน (Plan) ปฏิบัติ (Do) ตรวจสอบ (Check) และปรับปรุง (Act)

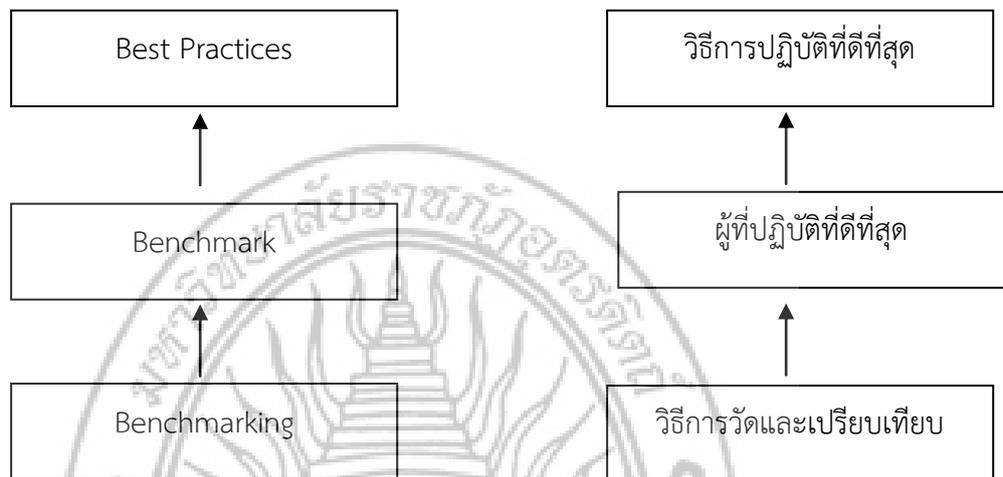
การดำเนินการเรื่องใดก็ตามการยอมรับและการสนับสนุนจากผู้นำองค์กรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งการทำ Benchmarking ก็เช่นเดียวกันผู้บริหารระดับสูงจำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายประโยชน์ที่จะได้รับและความเข้าใจในกระบวนการรวมทั้งให้การสนับสนุนด้านทรัพยากรบุคคลงบประมาณเวลาเครื่องมือต่างเตรียมความพร้อมก่อนการทำ Benchmarking จึงเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญก่อนเริ่มการทำ Benchmarking จึงควรมีการเตรียมความพร้อมขององค์กรก่อนเช่นแต่งตั้งผู้รับผิดชอบระดับสูง (Benchmarking Sponsor) การจัด Benchmarking Team การฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อให้ทีมงานเข้าใจและสามารถทำ Benchmarking ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ความหมายของ Benchmarking

Benchmarking แปลตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานว่าการเทียบสมรรถนะหรือการเทียบเคียงสมรรถนะ

Benchmarking เกี่ยวข้องกับคำอีก 2 คำคือ Benchmark และ Best Practices คำว่า Benchmark หมายถึง Best – in – class คือเก่งที่สุดระดับโลกอันเป็นต้นแบบที่จะใช้วัดเพื่อเปรียบเทียบความสามารถของตนเองส่วนคำว่า Best Practices คือวิธีการปฏิบัติที่ทำให้องค์กร

ประสบความสำเร็จหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นวิธีการทำให้องค์กรสู่ความเป็นเลิศกระบวนการทำ Benchmarking นำไปสู่การค้นพบผู้ที่ เป็น Benchmark หรือผู้ปฏิบัติได้ดีที่สุดว่าเป็นใครและผู้ที่ เป็น Benchmark สามารถตอบคำถามเราได้ว่า Best Practices หรือวิธีการปฏิบัติที่ดีที่สุดนำไปสู่ความ เป็นเลิศนั้นเขาทำได้อย่างไรภาพประกอบ 1

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ของ Benchmark , Benchmarking และ Best Practices

ความสำคัญของ Benchmarking นั้นไม่ได้หยุดอยู่ทำการรับรู้ว่าตนเองอ่อนด้อยหรือห่างชั้นกว่า Benchmark มากน้อยแค่ไหนเท่านั้นหากแต่ยังรวมไปถึงว่า Benchmark เหล่านั้นทำอย่างไร (How) จึงเก่งกาจเช่นนั้นได้การเรียนรู้และพัฒนาจากผู้เก่งกว่าเช่นนี้จะทำให้ตนเองมีเป้าหมายที่ท้าทายและเป็นไปได้ (เพราะ Benchmark เคยทำได้มาก่อน) ย่อมทำให้เกิดการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด Benchmarking จึงเป็นเครื่องมือหรือกลไกในการพัฒนาและนำไปสู่การจัดการบริหารองค์กรเพื่อวัดและเปรียบเทียบสมรรถนะของตนกับผู้เก่งกว่าหรือเก่งที่สุดและเรียนรู้วิธีการเพื่อก้าวสู่ความเป็นที่สุดหรือเหนือกว่าในด้านนั้น

Benchmarking เป็นกระบวนการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงขององค์กรในอันที่จะพิจารณาว่ามีสภาพใดบ้างที่จะสามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่าเดิมและทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับองค์กรอื่นแล้วนำความรู้ที่ได้มาจัดการวางแผนปรับปรุงองค์กรของเราให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดีขึ้นหรืออาจมองว่าเป็นกระบวนการเปรียบเทียบองค์กรกับหน่วยงานอื่นในด้านต่างโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะปรับปรุงให้ใกล้เคียงเพื่อเป็นผู้นำที่คนอื่นจะต้องใช้เราเป็น Benchmark ต่อไป

การทำ Benchmarking อาจเริ่มต้นตั้งแต่การตั้งเป้าหมายภายในและหาวิธีการปรับปรุงกระบวนการให้ดีขึ้นโดยเทียบกับภายในองค์กรของตนเองแต่การกระทำดังกล่าวไม่อาจให้ได้ผลดีนักถ้าไม่มีการเปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่นที่มีการพัฒนาใกล้เคียงกันทั้งนี้เพื่อเป็นการผลักดันตนเองให้ทัดเทียมกับคนอื่นหรือเท่ากับว่าเราได้เรียนรู้การทำงานจากคนอื่น

จากความหมายข้างต้นอาจพอสรุปได้ว่า Benchmarking น่าจะหมายถึงวิธีการในการวัดและเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์บริการและวิธีการปฏิบัติกับองค์กรที่สามารถทำได้ดีกว่านำผลของการเปรียบเทียบมาใช้ในการปรับปรุงองค์กรตนเองเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศเพื่อให้ผู้บริหารมีค่ามาตรฐาน

หรือเป้าหมายสำหรับอ้างอิงในการประเมินคุณภาพของการดำเนินกิจกรรมการปฏิบัติงานและกระบวนการต่างๆในองค์กร

1.2 ความสำคัญของ Benchmarking

1. หัวใจสำคัญของการทำ Benchmarking อยู่ตรงที่ทำให้องค์กรมีวิธีการปรับปรุงที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมเพราะใช้องค์กรที่เหนือกว่าเป็นตัวตั้งและนำมาเปรียบเทียบกับวิธีการนี้จะทำให้เรารู้ว่า องค์กรของเราอยู่ห่างชั้นกับองค์กรนั้นแค่ไหนและต้องทำอะไรบ้างจึงจะเดินไปถึง จุดหมายหรือมีอุปสรรคตรงส่วนไหนในหน่วยงานเมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่น
2. Benchmarking เป็นแนวทางการพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรมที่สามารถ วัดและตรวจสอบได้มิใช่เพียงนึกหรือคิดเองเท่านั้นอธิบายง่ายว่าถ้าเราไม่มีตัวเปรียบเทียบให้เห็นภาพ ชัดและไม่มีการวิเคราะห์อย่างจริงจังเป้าหมายขององค์กรอาจถูกแปรออกมาเป็นวิธีเดิมโดยใช้การ คาดการณ์ซึ่งวิธีดังกล่าวอาจผิดหรือถูกก็ได้ทั้งสิ้นการทำ Benchmarking จึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ องค์กรเดินไปสู่เป้าหมายได้อย่างตรงจุดและชัดเจน
3. Benchmarking เป็นกระบวนการให้เกิดการเรียนรู้และปรับปรุงองค์กรอย่างต่อเนื่องทำ ให้องค์กรสามารถรักษาและยกระดับความสามารถของตนเพื่อให้แข่งขันกับองค์กรอื่นได้
4. Benchmarking เป็นเครื่องมือที่ช่วยกระตุ้นนวัตกรรม (Innovation) ในองค์กรซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงปรับปรุงในระยะเวลาอันสั้นเนื่องจากการเรียนรู้วิธีการปฏิบัติที่ดีที่สุดจาก นอกองค์กรทำให้สามารถ “เรียนลัด” เพื่อก้าวให้ทันองค์กรอื่นจึงเป็นการปรับปรุงแบบก้าวกระโดดซึ่ง เป็นเงื่อนไขสำคัญของความได้เปรียบในการแข่งขันระหว่างองค์กร
5. เพื่อสนับสนุนรางวัลคุณภาพแห่งชาติในช่วงหลายปีที่ผ่านมาหลายประเทศริเริ่มให้มีรางวัล ด้านการจัดการเพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพด้านการจัดการเช่น Malcolm Baldrige National Quality Award ในประเทศสหรัฐอเมริกาหรือ Thailand Quality Award ของ ประเทศไทยซึ่งนำแนวทางของ Malcolm Baldrige เป็นหลักในการตัดสินซึ่งมีการกำหนดให้องค์กรที่จะ ได้รับรางวัลต้องมีการทำ Benchmarking ด้วย
6. Benchmarking สนับสนุนไม่ยึดติดกับความสำเร็จในอดีตเข้าใจองค์กรรู้จักจุดยืน จุดเด่นจุดด้อยขององค์กรนำไปสู่การพัฒนาสู่ความเป็นหนึ่ง
7. Benchmarking ผลักดันให้เกิดความใส่ใจต่อโลกภายนอกเป็นการเปิดหูเปิดตา ผู้บริหารให้ติดตามตรวจสอบเฝ้าดูการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งในเชิงที่เป็นโอกาส และภาวะคุกคามรวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของคู่แข่ง
8. Benchmarking ช่วยสร้างวัฒนธรรมในการยอมรับและเรียนรู้สิ่งใหม่อยู่เสมอ การเรียนรู้และการพัฒนาจำเป็นต้องทำอยู่เสมอซึ่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การฝึกอบรมการค้นคว้า การรับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญล้วนเป็นการเรียนรู้ทั้งสิ้น

1.3 หลักการของ Benchmarking

หลักการสำคัญของเทคนิค Benchmarking คือการคิดนอกกรอบสิ่งที่เป็นอย่างอยู่ (Think out of box) กล่าวคือพยายามมองออกไปจากจุดเดิมที่องค์กรเป็นอยู่หรือที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบันไปสู่

ระบบ ที่กว้างขึ้นการทำ Benchmarking เป็น “การเรียนรู้” โดยพยายามประสานแนวคิดหรือวิธีการปฏิบัติงานขององค์กรอื่นๆเข้ามาใช้ในองค์กรของตนเองซึ่ง Benchmarking จะสามารถช่วยตอบคำถามที่สำคัญ 3 ประการเพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนกลยุทธ์ขององค์กรได้แก่

1. ในปัจจุบันองค์กรของเราอยู่จุดไหน (Where are we now?)
2. องค์กรของเราต้องการไปสู่จุดไหน (Where do we want to get to?)
3. ด้วยวิธีการใดที่เราสามารถไปถึงจุดนั้นๆ (How do we get there?)

ภาพรวมระบบ Benchmarking ระบบ Benchmarking เป็นสภาพการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบในระดับต่างๆซึ่งแต่ละระดับมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบและส่งผลถึงศักยภาพทางการแข่งขันและพัฒนาประเทศทั้งในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตั้งแต่เริ่มต้นไปจนถึงการพัฒนาประเทศในระยะยาว ทั้งนี้ระบบ Benchmarking มีระดับของการ Benchmark ดังต่อไปนี้

1) Reverse Engineering เป็นการเริ่มต้นของการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจเป็นการลอกเลียนพัฒนาปรับปรุง นอกจากนี้อาจเริ่มโดยการ Benchmark ระดับภายใน (Internal Benchmarking) เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้กับบุคลากร อันยังประโยชน์ต่อการทำ Benchmarking กับองค์กรภายนอกหรือการทำ Benchmarking ในระดับอื่น ๆ ต่อไป

2) Competitive Benchmarking การทำ Benchmarking ระดับเปรียบเทียบแข่งขัน เป็นการทำBenchmark เปรียบเทียบกับภายในหรือภายนอกองค์กรเพื่อให้สามารถทราบถึงตำแหน่งและสถานะของการแข่งขันในธุรกิจหรืออุตสาหกรรม ตลอดจนทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อนทั้งของตนเองและของคู่แข่งเพื่อประโยชน์ในการแข่งขันหรือเพื่อให้สามารถแข่งขันต่อไปได้

3) Process Benchmarking นอกจากทราบถึงสถานะทางการแข่งขันแล้ว อันดับต่อไปจึงนำไปสู่การทำ Benchmark ของกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงในกระบวนการทำงานขั้นตอนและวิธีปฏิบัติงานให้ดีขึ้นกว่าเดิมที่ได้กระทำอยู่

4) Strategic Benchmarking ทั้ง Competitive Benchmarking และ Process Benchmarking จะเป็นฐานหลักในการทำ Benchmarking ในระดับต่อมา นั่นคือ การกำหนด Benchmark ทางยุทธวิธีหรือการทำ Benchmark ในระดับยุทธศาสตร์ โดยเป็นการ Benchmark เพื่อให้ทราบถึงกลยุทธ์ที่ดีที่สุดที่สามารถส่งผลให้ประสบผลสำเร็จในการแข่งขันได้

5) Global Benchmarking การทำ Benchmark ระดับโลกเป็นการเปรียบเทียบในระดับที่ใหญ่ที่สุด และเป็นจุดสุดท้ายของเป้าหมายในการพัฒนาประเทศในระยะยาว ทั้งนี้การทำ Benchmark ระดับโลกเพื่อให้แข่งขันได้ในระดับแนวหน้าต้องมีความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบกับ Benchmark ในระดับฝั่งต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น

การศึกษาวิจัย Benchmarking ในครั้งนี้เป็นการศึกษาถึง Competitive Benchmarking อันเป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบในมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มที่ 2 ทั้งประเทศ เพื่อให้ทราบถึงสถานะของการแข่งขันใน ตลอดจนจุดอ่อน จุดแข็ง เพื่อยังประโยชน์ต่อการแข่งขัน รวมถึงประโยชน์ในการศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการ(Process) เพื่อให้มีการปรับปรุงกระบวนการทำงานที่ดีขึ้นและประโยชน์ในการศึกษาเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategic) ทางการแข่งขันต่อไป อันจะช่วยให้สามารถบรรลุเป้าหมายในการแข่งขันระดับโลก (Global) ได้

1.4 ประเภทของการเทียบเคียงสมรรถนะ

การแสดงคามนิยมของการทำ Benchmarking ในประเทศต่างๆทั่วโลกทำให้มีพยายามพัฒนารูปแบบและเทคนิคในการทำ Benchmarking อย่างหลากหลายซึ่งณัฐพันธ์เชรนนันท์ (2544 : 56-58) ได้แบ่งประเภทของการทำ Benchmarking ออกเป็น 4 ลักษณะได้แก่

1. การทำ Benchmark ภายในองค์กร (Internal Benchmarking) โดยการนำ Benchmark เปรียบเทียบกันระหว่างหน่วยงานหรือกระบวนการต่างๆภายในองค์กรเพื่อทำการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาเพื่อให้เป็นต้นแบบ (Prototype) ในการพัฒนาการ Benchmark ในรูปแบบอื่นต่อไป

2. การ Benchmark กับคู่แข่ง (Competitive Benchmarking) เป็นการเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์บริการการดำเนินงานและข้อมูลในมิติต่างๆระหว่างองค์กรกับคู่แข่งที่มีศักยภาพโดยตรงเพื่อให้ผู้บริหารจะเห็นจุดอ่อนของตนความแตกต่างในความสามารถและศักยภาพตลอดจนวิธีการดำเนินงานเพื่อที่ธุรกิจจะสามารถพัฒนาตนเองให้เท่าเทียมหรือเหนือกว่าคู่แข่งที่ดีที่สุดได้

3. การ Benchmark ตามหน้าที่ (Functional Benchmarking) เป็นการเปรียบเทียบการดำเนินงานในแต่ละหน้าที่ (Function) ที่เราสนใจโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของอุตสาหกรรมและการปฏิบัติทั่วทั้งองค์การเนื่องจากการ Benchmark ตามหน้าที่จะช่วยลดความยุ่งยากในการหาคู่เปรียบเทียบ (Benchmarking Partner) ซึ่งเราสามารถคัดเลือกคู่เปรียบเทียบได้ธุรกิจที่ไม่ใช่คู่แข่งโดยตรงในอุตสาหกรรมสะดวกในการกำหนดและตัดสินใจเลือกองค์กรที่มีการปฏิบัติงานดีที่สุด (Best Practice) ในแต่ละหน้าที่และสามารถกำหนดความสำคัญและเลือกหน้าที่หลักๆที่มีอิทธิพลต่ออนาคตทางธุรกิจมาพัฒนาให้เข้มแข็งก่อนกระจายหรือขยายผลไปยังส่วนอื่นขององค์กร

4. การ Benchmark ทั่วไป (Generic Benchmarking) เป็นการดำเนินงานที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการเฉพาะ (Specific Benchmarking) เป็นการดำเนินงานที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการเฉพาะ (Specific Process) ที่ใช้กันอย่างทั่วไปในอุตสาหกรรมต่างๆโดยกระบวนการต่างๆอาจดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับหลายหน้าที่การ Benchmark ทั่วไปจะเป็นประโยชน์ในการบริหารและพัฒนากระบวนการต่างๆของธุรกิจให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพอยู่เสมอโดยไม่จำกัดกรอบความคิดในอุตสาหกรรมที่ทำให้หลงนึกไปว่ารูปแบบการดำเนินงานและการให้บริการลูกค้าของตนเองดีที่สุดแล้วซึ่งได้สอดคล้องกับความคิดเห็นของโรแบร์ทอลล์เจมส์ (2543 : 22-30) ที่ได้แบ่งการทำ Benchmark ออกเป็น 4 ประเภทเช่นเดียวกัน

บุญดีบุญญาภิจและกมลวรรณศิริพานิช (2545 : 14-18) ได้แบ่งการทำ Benchmark ออกเป็น 2 ประเภทที่มีความชัดเจนและครอบคลุมประเภทของ Benchmarking ได้อย่างเหมาะสมครบถ้วนดังนี้

1. แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการทำ Benchmarking ซึ่งแบ่งโดยคำนึงถึงลักษณะการทำ Benchmark ว่ามีความต้องการที่เราจะเปรียบเทียบกับองค์กรอื่นหรือหน่วยงานอื่นในเรื่องอะไรโดยจะครอบคลุมในด้าน

1.1 Performance Benchmarking หรือ Result Benchmarking โดยการเปรียบเทียบเฉพาะผลการปฏิบัติงานหรือตัวชี้วัดระหว่างเราและคู่แข่งเปรียบเทียบเพื่อดูความสามารถในการปฏิบัติของกิจกรรมหรือผลลัพธ์การทำงานของกระบวนการต่างๆว่าเป็นอย่างไร

1.2 Process Benchmarking เป็นการนำ Benchmark โดยการเปรียบเทียบ

กระบวนการทำงานหรือวิธีการปฏิบัติงานระหว่างองค์กรเรากับองค์กรอื่นเพื่อนำมาปรับปรุงองค์กรของเราซึ่งเป็นวิธีที่นิยมมากที่สุด

1.3 Product Benchmarking หรือ Customer Satisfaction Benchmarking เป็นการเปรียบเทียบความพึงพอใจของลูกค้าว่าลูกค้ามีความพึงพอใจสูงสุดในสินค้าลักษณะใด

1.4 Strategy Benchmarking เป็นการทำ Benchmark ที่ศึกษาเปรียบเทียบกลยุทธ์ระหว่างองค์กรเรากับองค์กรที่ประสบความสำเร็จในด้านการวางกลยุทธ์โดยมากจะมีผลกระทบอย่างรุนแรงซึ่งอาจจะ เป็นการพลิกโฉมหน้าขององค์กรไปเลย

2. แบ่งตามผู้ที่เราไปเปรียบเทียบด้วยอันเป็นการแบ่งโดยคำนึงถึงกลุ่มที่เป็นคู่แข่งเปรียบเทียบของเราว่ากลุ่มที่เป็นคู่แข่งของเราคือใครเป็นบริษัทที่อยู่ในเครือเดียวกันบริษัทที่เป็นคู่แข่งหรือบริษัทที่อยู่ต่างธุรกิจออกไปซึ่งครอบคลุมในด้าน

3. Internal Benchmarking เป็นการเปรียบเทียบวัดความสามารถกับผู้ที่อยู่ภายในองค์กรเดียวกันหรือภายในกลุ่มบริษัทในเครือเดียวกัน

4. Competitive Benchmarking เป็นการทำ Benchmark กับผู้ที่เป็นคู่แข่งของเราโดยตรง

5. Industry Benchmarking เป็นการเปรียบเทียบกับผู้ที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกันแต่ไม่ใช่ผู้ที่เป็นคู่แข่งกันโดยตรง

6. Generic Benchmarking หรือ Functional Benchmarking โดยมุ่งค้นหาผู้ที่มีความเป็นเลิศ (Best Practices) จริงๆของกระบวนการจากธุรกิจทั้งหมดซึ่งในทางปฏิบัตินั้นทำได้ค่อนข้างยากจากความคิดเห็นของนักวิชาการหลายท่านเป็นที่พบว่าการทำ Benchmark มีหลายประเภทสรุปได้ว่าผู้ที่ต้องการจะนำ Benchmark ไปใช้จะต้องตัดสินใจเลือกปฏิบัติให้เหมาะสมกับความต้องการและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมสินค้าการบริการทรัพยากรวัฒนธรรมและการดำเนินการด้านคุณภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบันขององค์กรของตนเองด้วย

อนิวัช แก้วจางค์ (2551: 208-209) ได้อธิบายวิธีการแบ่งประเภทของการเทียบเคียงสมรรถนะ โดยมีการแบ่งได้ 2 วิธี ได้แก่ การแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการทำและแบ่งตามองค์กรที่เราไปเปรียบเทียบด้วย มีรายละเอียด ดังนี้

1. การแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการทำ โดยจำแนกตามความต้องการของผู้จัดทำ ดังนี้

1.1 Performance Benchmarking เป็นการเปรียบเทียบเฉพาะผลของการปฏิบัติงานหรือผลลัพธ์การทำงานหรือกระบวนการต่างๆ ว่าเป็นอย่างไร

1.2 Process Benchmarking เป็นการเปรียบเทียบกระบวนการทำงานหรือวิธีการปฏิบัติงานระหว่างเรากับองค์กรอื่น โดยเน้นการเรียนรู้ วิธีการปฏิบัติที่ดีจากองค์กรอื่น เพื่อนำมาปรับปรุงองค์กรของตนเอง ซึ่งเป็นวิธีการที่ได้รับความนิยมสูงสุด

1.3 Product Benchmarking เป็นการเปรียบเทียบความพึงพอใจของลูกค้าว่าพึงพอใจคุณลักษณะของสินค้าหรือบริการใด

1.4 Strategy Benchmarking เป็นการศึกษาเปรียบเทียบกลยุทธ์ระหว่างเรากับองค์กรอื่นที่ประสบความสำเร็จในด้านการวางกลยุทธ์ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นองค์กรที่ประสบผลสำเร็จในธุรกิจมานาน

2. การแบ่งตามองค์กรที่เราไปเปรียบเทียบกับ คือ เป็นการแบ่งโดยคำนึงถึงกลุ่มที่เป็นคู่แข่งเปรียบเทียบกับกลุ่มนั้นคือใคร เป็นบริษัทในเครือเดียวกัน บริษัทคู่แข่ง หรือเป็นบริษัทที่อยู่ต่างธุรกิจออกไป โดยจำแนก ดังนี้

2.1 Internal Benchmarking เป็นการเปรียบเทียบตัววัดหรือความสามารถในการปฏิบัติกับผู้ที่อยู่ภายในองค์กรเดียวกันหรือภายใต้กลุ่มบริษัทในเครือเดียวกัน

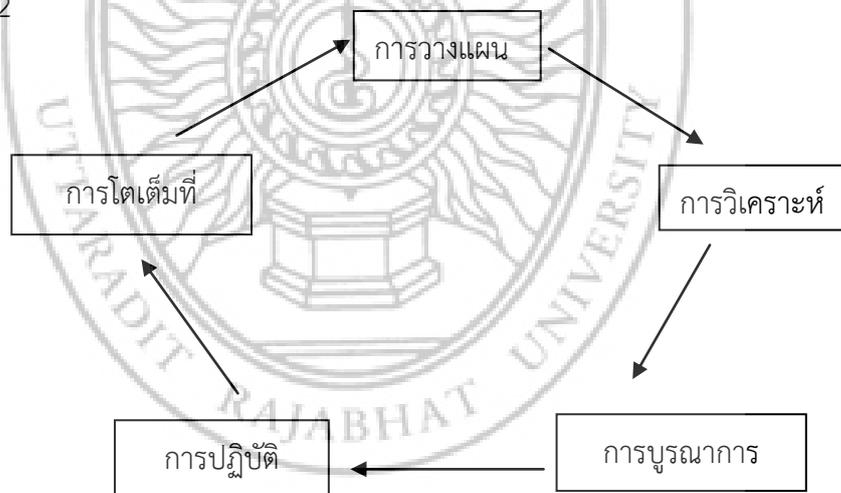
2.2 Competitive Benchmarking เป็นการเปรียบเทียบกับคู่แข่งชั้นของเราโดยตรง

2.3 Industry Benchmarking เป็นการเปรียบเทียบกับองค์กรที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกันแต่ไม่ใช่คู่แข่งกันโดยตรง

2.4 Functional Benchmarking เป็นการทำการเปรียบเทียบองค์การซึ่งมีความเป็นเลิศในกระบวนการทำงาน ซึ่งองค์การนั้นอาจมีธุรกิจที่แตกต่างจากเราโดยสิ้นเชิง

1.5 กระบวนการและขั้นตอนการเทียบเคียงสมรรถนะ

การทำ Benchmark เป็นงานที่ไม่ง่ายนักเนื่องจากจะต้องเกี่ยวข้องกับกลุ่มบุคคลต่างๆที่มีความซับซ้อนจึงต้องดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องมีนักวิชาการได้กล่าวถึงวิธีการและขั้นตอนการทำ Benchmark ตามความคิดของตนเองเช่น Robert Camp (นักธุรกิจแห่งเชอร์มัน 2544 : 58-62) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการ Benchmark ว่าประกอบไปด้วยช่วงเวลา (Phase) ที่สำคัญ 5 ระยะดังภาพประกอบ 2

ภาพที่ 2 แสดงขั้นตอนในการ Benchmark ที่มา: ญัฐพันธ์ เจริญนนท์, 2544: 59

จากภาพอธิบายความหมายในแต่ละระยะได้ว่า

ระยะที่ 1 การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดขอบเขตพื้นที่ในการดำเนินงานซึ่งเป็นการกำหนดขอบเขตวางแผนและระดับความสำคัญในการดำเนินงาน

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นการสร้างความเข้าใจในเชิงลึกเกี่ยวกับการปฏิบัติงานหรือกระบวนการขององค์กรและธุรกิจที่นำมาเปรียบเทียบ

ระยะที่ 3 การบูรณาการ (Integration) เป็นการกำหนดเป้าหมายในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาซึ่งจะสอดคล้องกับกลยุทธ์และการวางแผนขององค์กร

ระยะที่ 4 การปฏิบัติ (Action) เป็นการแปลงแนวคิดและผลการศึกษาให้เป็นการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการพัฒนาตามแนวทาง Benchmark

ระยะที่ 5 การเติบโตเต็มที่ (Maturity) เป็นการนำ Benchmark เข้าไปในทุกกระบวนการซึ่งจะต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องอันสืบเนื่องมาจากที่ธุรกิจก้าวขึ้นเป็นผู้นำแล้ว

เบ็งคาร์ลอฟ (2544 : 33-35) ก็ได้มีความคิดเห็นเช่นเดียวกันว่าการทำ Benchmark ควรเกิดจากทุกคนในองค์กรที่มีความมุ่งมั่นร่วมกันซึ่งมีขั้นตอนในการทำ Benchmark อยู่ 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ตัดสินใจเลือกว่าจะทำการ Benchmark เรื่องใดโดยระบุถึงความต้องการและเป้าหมายขององค์กรกระบวนการเทียบเคียงและในเรื่อง Benchmarking
2. ระบุชื่อคู่เปรียบเทียบในการ Benchmark เป็นการตัดสินใจเลือกบริษัทที่คู่ควรเป็นแม่แบบ
3. การรวบรวมเป็นการรวบรวมข้อมูลสำคัญต่างๆทั้งองค์กรของเราและองค์กรของคู่เปรียบเทียบตรวจสอบความน่าเชื่อถือ
4. การวิเคราะห์เป็นการจัดลำดับและเรียงเรียงประเภทของข้อมูลวิเคราะห์ช่วงห่าง (Gap) ของสมรรถนะต่างๆพร้อมสาเหตุที่เกิดขึ้น
5. การปฏิบัติเพื่อก่อให้เกิดผลลัพธ์เป็นการสร้างการยอมรับเป็นการภายในสำหรับผลลัพธ์ที่ดีได้จากการศึกษาและการประยุกต์ใช้กับองค์กรของตนต่อไป

นอกจากนั้นบุญดีบุญญาภิภักดิ์และกมลวรรณศิริพานิช (2545 : 20-21) ได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่าขั้นตอนของการทำ Benchmark นั้นแตกต่างกันขึ้นอยู่กับจุดเน้นของแต่ละองค์กรว่าให้ความสำคัญกับขั้นตอนใดเป็นพิเศษก็จะย่อขั้นตอนลงรายละเอียดสำหรับเรื่องนั้นโดยเฉพาะแต่โดยหลักแล้วพบว่าทุกรูปแบบจะมีพื้นฐานใกล้เคียงกันและยึดถือตามกรอบแนวคิดที่เหมือนกันคือแนวคิดการใช้วงจรเดมมิงหรือ PDCA Cycle คือวางแผน (Plan) ปฏิบัติ (Do) ตรวจสอบ(Check) และปรับปรุง (Act) เข้ามาใช้ในการกำหนดรูปแบบของการทำ Benchmarking

จากแนวความคิดของนักวิชาการที่มีต่อขั้นตอนการทำ Benchmark นั้นพอสรุปได้ว่าขั้นตอนต่างๆในกระบวนการทำ Benchmark ล้วนมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการทำ Benchmarking ในองค์กรทั้งสิ้นทั้งนี้ผู้ปฏิบัติต้องศึกษาและทำความเข้าใจแต่ละรูปแบบอย่างแท้จริงจึงจะสามารถนำไปใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งควรปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพองค์กรของตนให้มากที่สุด

ประโยชน์ของการเทียบเคียงสมรรถนะ

เนื่องจาก Benchmarking เป็นการเน้นความสำคัญไปยังกระบวนการ (Process) ที่สำคัญๆ ในทางธุรกิจของแต่ละองค์กรซึ่งโรแบร์ทพอลล์เจมส์ (2543 : 20-21) ให้เหตุผลในการทำ Benchmarking ว่า Benchmark จะช่วยปรับปรุงผลการปฏิบัติงานขององค์กรได้เป็นอย่างดีการวิจัยและการเปรียบเทียบกระบวนการทางธุรกิจกับองค์กรที่ได้รับการยอมรับว่าดีที่สุด (Best-in-Class) จะให้ประโยชน์มหาศาลในระยะเวลายันสั้นเช่นเดียวกับกฤษณ์พันธ์เชจรนนท์ (2544 :55-56) ที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า Benchmark จะมีความสำคัญต่อองค์กรธุรกิจ 4 ประการคือ

1. การ Benchmark ทำให้ธุรกิจรู้จักตนเองจากการวัดผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับองค์กรอื่นที่มีการดำเนินงานที่ดี (ที่สุด)
2. การ Benchmark เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและ

เป็นรูปธรรมที่สามารถวัดและตรวจสอบได้มิใช่แค่เพียงนึกหรือคิดเอาเองเท่านั้น

3. การ Benchmark เป็นการส่งสมความรู้ทักษะและประสบการณ์ที่จะเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาขององค์กรในอนาคต

4. การ Benchmark มิใช่เทคนิคการปฏิบัติการเพื่อสร้างคุณภาพประสิทธิภาพและผลิตภาพในการผลิตและบริการเท่านั้นแต่จะเป็นเครื่องมือในระดับกลยุทธ์ที่จะพัฒนาศักยภาพแสดงความสามารถในการแข่งขันขององค์กรซึ่งสอดคล้องกับความคิดเป็นของพีรศักดิ์วิรุฬห์โรสถ (2544 : 240) ที่กล่าวว่า การทำ Benchmarking เป็นกระบวนการปรับปรุงธุรกิจที่ง่ายทำได้ทันทีและได้รับการพิสูจน์แล้วและขยายวงกว้างออกไปเรื่อยๆ ในประชาคมโลกเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วในทุกประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้ว

จากความคิดเป็นของนักวิชาการที่กล่าวมาอาจพอสรุปได้ว่าการทำ Benchmarking ควรจำกัดอยู่เพียงแต่องค์กรธุรกิจเท่านั้นแต่ทุกองค์กรไม่ว่าจะเป็นองค์กรที่ไม่หวังกำไรรัฐวิสาหกิจองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นหน่วยงานราชการแม้กระทั่งประเทศต่างก็สมควรจะต้องทำ Benchmarking เพื่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1 การประกันคุณภาพการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

การประกันคุณภาพการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดไว้ในหมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ในมาตราที่ 47-51 ดังนี้(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 14)

มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพศึกษามีฐานะเป็นองค์กรมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอกและทำการประเมินการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงความมุ่งหมายหลักการและแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้ายและเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

มาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษารวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติม ในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติภารกิจของสถานศึกษาตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรองที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น

มาตรา 51 ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาใดไม่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าวให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษารายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาหรือคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อให้ดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข

การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการดำเนินงานที่สนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่กำหนดให้สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพเพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษาโดยให้ระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารที่ต้องมีการจัดทำรายงานประเมินตนเองเป็นรายงานประจำปีเสนอต่อต้นสังกัด เผยแพร่ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และพร้อมรับการประเมินจากภายนอกซึ่งมีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษารับผิดชอบ

2.2 ความหมาย หลักการ แนวคิด ความสำคัญ วัตถุประสงค์ ของการประกันคุณภาพการศึกษา

ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 37) การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) หมายถึงกิจกรรมหรือการปฏิบัติการใดที่หากได้ดำเนินการตามระบอบและแผนที่วางไว้แล้วจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่าจะได้บัณฑิตที่มีคุณภาพตรงประสงค์และการประกันคุณภาพจะมีประสิทธิผลก็ต่อเมื่อมีการได้ประเมินผลของการดำเนินการของระบบการผลิตบัณฑิตและปัจจัยที่มีต่อคุณภาพของบัณฑิตอย่างต่อเนื่องรวมทั้งได้มีการทบทวนและการติดตามกระบวนการผลิตได้โดยใกล้ชิด

หน่วยศึกษานิเทศก์ (2542 : 22) การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) หมายถึงกระบวนการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้เรียนผู้ปกครองชุมชนและสังคมว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพผู้เรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 37) คุณภาพในการศึกษา หมายถึงการที่ผู้เรียนเกิดเกิดคุณลักษณะต่างครบถ้วนตามความคาดหวังของหลักสูตร

วันทนาเมืองจันทร์ (2544 : 119) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึงกิจกรรมหรือแนวปฏิบัติใดๆที่หากดำเนินการตามระบบและแผนที่วางไว้แล้วจะทำให้เกิดความมั่นใจว่าจะได้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (2547 : 3) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาหมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจการตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวม

จากความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา สรุปได้ว่าหมายถึง ระบบที่มุ่งเน้นการป้องกันไม่ให้เกิดความเสี่ยงในการจัดการศึกษา โดยมุ่งสร้างความมั่นใจได้ว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด โดยมีกระบวนการศึกษาที่เชื่อมโยงการวางแผนหรือ การออกแบบระบบกับกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ของผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาที่สร้างความมั่นใจได้ว่าจะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้ในหลักสูตรและทันต่อความต้องการของสังคม

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษามีแนวคิดเพื่อส่งเสริมและเสนอแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาโดยมีการดำเนินการ 3 ขั้นตอนดังนี้

2.1 การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพและการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน

2.2 การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดทั้งการตรวจสอบคุณภาพภายในภายนอกและการรับรองคุณภาพ

2.3 การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานที่กำกับดูแลในเขตพื้นที่และหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลางซึ่งถึงแม้จะเป็นบุคคลภายนอกแต่ก็ยังถือว่าการประเมินภายในเพราะดำเนินการโดยหน่วยงานที่อยู่ในสายการบริหารของสถานศึกษาจะดำเนินการตรวจเยี่ยมและประเมินสถานศึกษาเป็นระยะตามที่กำหนดโดยหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพอันเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนรับการประเมินภายนอกจากสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นองค์การมหาชนดังนั้นผู้บริหารและครูในสถานศึกษาจะต้องมีการร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนว่าต้องการพัฒนาเด็กให้มีคุณสมบัติเป็นอย่างไรโดยช่วยกันวางแผน (Plan) ว่าจะต้องทำอย่างไรแล้วช่วยกันลงมือทำ (Do) ช่วยกันตรวจสอบ (Check) และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง (Act) เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

2.4 การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ในการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น สมศ. ดำเนินการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในระดับสถาบันและระดับกลุ่มสาขาวิชาโดยพยายามใช้ประโยชน์จากการประกันคุณภาพภายในให้มากที่สุดดังนี้

1. ติดตามตรวจสอบประเมินคุณภาพและกำกับดำเนินการให้มีการรับรองมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษามาตรฐานและผลสัมฤทธิ์ของผู้สำเร็จการศึกษาและประสิทธิภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมสนับสนุนการประกันคุณภาพภายในร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับสถาบันอุดมศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกทั้งนี้การดำเนินงานดังกล่าวมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา

2.5 หน่วยงานต้นสังกัดกับการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

หน่วยงานต้นสังกัดของสถาบันอุดมศึกษาได้แก่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการโดยมีองค์กรหลักในกำกับที่เกี่ยวข้องกับอุดมศึกษาคือคณะกรรมการการอุดมศึกษา กำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญาและระดับต่ำกว่าปริญญากระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และกระทรวงอื่นๆที่มีสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางภายใต้สังกัดหน่วยงานต้นสังกัดมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. พัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา
2. กำหนดหลักการและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพภายใน
3. สนับสนุนส่งเสริมดำเนินการการประกันคุณภาพภายในเพื่อเตรียมพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก
4. กรณีที่ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถาบันอุดมศึกษาไม่ได้มาตรฐานหน่วยงานต้นสังกัดจะเป็นผู้กำกับดูแลดำเนินการให้สถาบันอุดมศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด

2.6 สถาบันอุดมศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ดังนี้

1. พัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายใน (ตั้งแต่ระดับภาควิชาหรือกลุ่มวิชาคณะวิชาและสถาบันโดยรวม)
2. ดำเนินการตรวจสอบและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพภายในที่สถาบันและหน่วยงานต้นสังกัดได้พัฒนาขึ้น
3. จัดทำรายงานประจำปีซึ่งเป็นผลจากการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน
4. ให้ข้อมูลเอกสารหลักฐานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสถาบันและเตรียมความพร้อมอื่นๆเพื่อการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายนอก
5. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของสมศ. และหน่วยงานต้นสังกัดโดยสรุปสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ทำหน้าที่ในการประเมินคุณภาพการศึกษา ประเมินผลการจัดการศึกษาตามตัวบ่งชี้เกณฑ์และวิธีการที่กำหนดเพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา

คุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาซึ่งคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดโดยยึดตามกรอบพันธกิจและประเภทของสถาบันอุดมศึกษาส่วนสถาบันอุดมศึกษา มีหน้าที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและดำเนินการตามภารกิจทั้งในด้านการผลิตบัณฑิตการวิจัย การบริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้มีคุณภาพและให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษารวมทั้งพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในและจัดทำรายงานประจำปี

2.7 กระบวนการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา

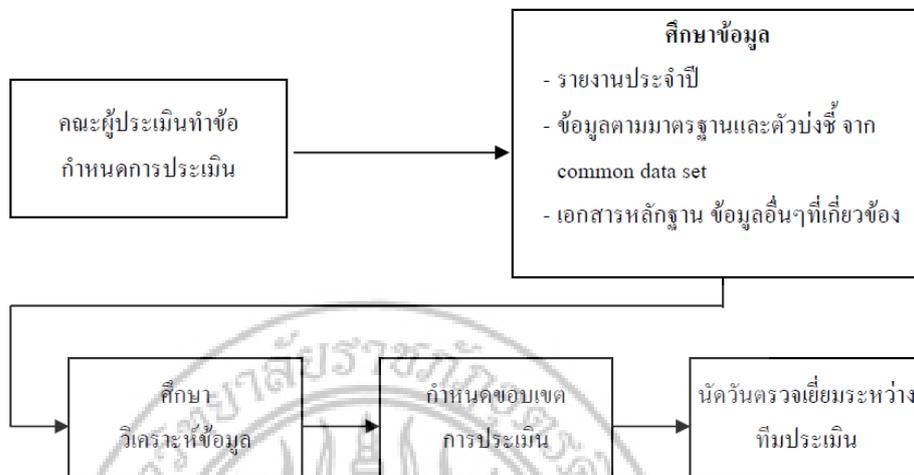
การประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษาเป็นกระบวนการที่คณะผู้ประเมินภายนอก ดำเนินการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาโดยการรวบรวมและศึกษาข้อมูลจากรายงานผลการประเมินตนเองของสถาบันอุดมศึกษาข้อมูลจากเอกสารรายงานต่างๆตลอดจนการเก็บรวบรวมข้อมูล การปฏิบัติจริงจากการสังเกตสอบถามสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสียเพื่อประเมิน สถานศึกษานั้นๆโดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญคือเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่องอันจะส่งผลต่อคุณภาพของบัณฑิตและผลผลิตของ สถาบันอุดมศึกษาโดยรวมต่อไปกระบวนการประเมินคุณภาพภายนอกประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนก่อนการตรวจเยี่ยมสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นการวางแผนการประเมินเพื่อตอบโจทย การประเมินคุณภาพภายนอกที่สำคัญคือสถาบันจัดการศึกษาได้มาตรฐานคุณภาพสมศ.หรือไม่ถ้าได้มี อะไรที่เป็นแบบปฏิบัติที่ดีนวัตกรรมหรือแบบปฏิบัติที่เป็นเลิศบ้างหรือไม่ถ้ายังไม่ได้มาตรฐานมีสาเหตุ มาจากอะไรจะต้องดำเนินการอย่างไรจึงจะได้มาตรฐานและทำอย่างไรจะพัฒนาสถาบันสู่ความเป็น เลิศในทุกภารกิจตามอัตลักษณ์ของสถาบันและมีคุณภาพระดับสากลเพื่อดำเนินการตามหลักการ “เข้าใจ เข้าถึง แล้วจึงเข้าประเมิน” ผลการศึกษาเอกสารดังกล่าวนำไปสรุปเป็นสัณฐาน (Profile) ของ สถาบันซึ่งแสดงถึงความเข้าใจของคณะผู้ระเมินต่อสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งประเมิน

ขั้นตอนระหว่างการตรวจเยี่ยมสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะกรณีอย่างลุ่มลึก เพื่อให้เข้าใจและเข้าถึงซึ่งมาตรฐานและคุณภาพสถาบันอุดมศึกษาอย่างแท้จริงพร้อมทั้งระบุเหตุ ปัจจัยแห่งมาตรฐานคุณภาพดังกล่าวโดยการตรวจสอบข้อมูลสามเส้าครอบคลุมทั้งปัจจัยที่เป็นสาเหตุ และผลที่เกิดขึ้นพร้อมการวิเคราะห์และบันทึกสนามรวมทั้งจัดทำรายงานสะสมเป็นรายวันเพื่อให้ ได้ผลประเมินเบื้องต้นที่นำสู่การรายงานด้วยวาจาเพื่อให้เกิดความเข้าใจและยอมรับร่วมกัน

ขั้นตอนหลังการตรวจเยี่ยมสถาบันอุดมศึกษาเป็นการจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ในรูปแบบ บทความขนาดยาวเพื่อตอบโจทยการประเมินและสนองความต้องการใช้ผลประเมินเพื่อให้เกิดการ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานอย่างต่อเนื่องแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดในการดำเนินงานดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ก่อนการตรวจเยี่ยมสถาบันอุดมศึกษามีขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 กระบวนการก่อนการตรวจเยี่ยมสถาบันอุดมศึกษา

1. สมศ. ดำเนินการคัดเลือกและเตรียมคณะผู้ประเมินภายนอกและกำหนดสถาบันอุดมศึกษาที่จะประเมิน

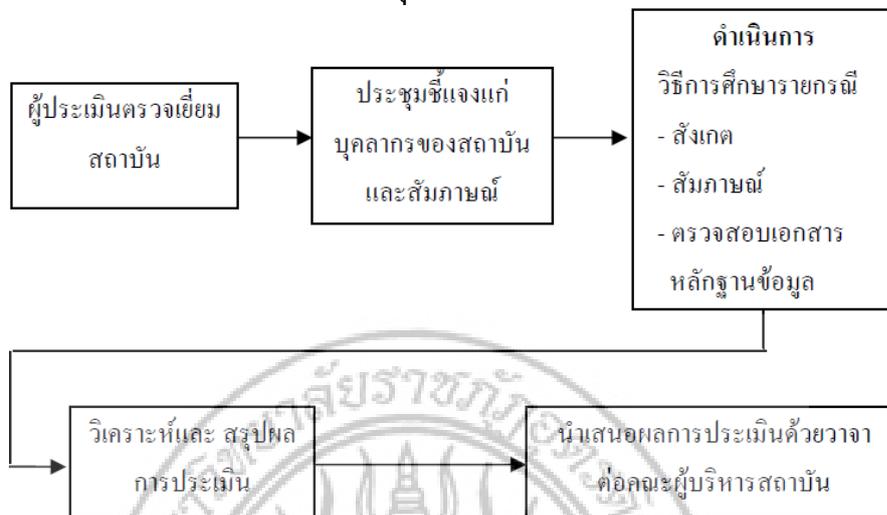
2. คณะผู้ประเมินภายนอกที่ได้รับการรับรองและมอบหมายให้เป็นผู้ประเมินภายนอกสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งทำการศึกษารวบรวมข้อมูลจากรายงานการประเมินตนเอง/ รายงานประจำปีของสถาบันอุดมศึกษาและเอกสารรายงานอื่นๆซึ่งสถาบันอุดมศึกษาจัดส่งมาให้ล่วงหน้า

3. คณะผู้ประเมินภายนอกทำการศึกษาวิเคราะห์สรุปข้อมูลตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของสมศ. จากข้อมูลในข้อ 2 แบบกรอกข้อมูลพื้นฐาน (Common data set) และเอกสารข้อมูลอื่นๆซึ่งสมศ. ได้แจ้งให้สถาบันส่งข้อมูลดังกล่าวก่อนที่จะเข้าตรวจประเมินอย่างน้อย 30 วัน

4. คณะผู้ประเมินประชุมปรึกษาหารือหรือกำหนดประเด็นและรายการข้อมูลที่จะต้องตรวจสอบระหว่างการตรวจเยี่ยมว่าจะต้องรวบรวมข้อมูลอะไรบ้างจากแหล่งใดด้วยวิธีการอย่างไรทั้งนี้เพื่อให้มีหลักฐานครบถ้วนเพียงพอในการสรุปผลการประเมินอย่างถูกต้องชัดเจน

5. คณะผู้ประเมินภายนอกร่วมกันวางแผนการตรวจเยี่ยมและแผนการประเมินตามหลักการ “team up and pair off” กำหนดตารางการปฏิบัติงานและมอบหมายภาระงานให้ผู้ประเมินภายนอกแต่ละคนและแต่ละคู่ให้ชัดเจนแล้วนัดวันที่จะไปตรวจเยี่ยมระหว่างทีมประเมินด้วยกันโดยขอให้สถาบันอุดมศึกษาช่วยเตรียมสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาที่คณะผู้ประเมินภายนอกจะสามารถทำงานและมีโอกาสประชุมปรึกษาหารือกันอย่างเป็นอิสระและไม่รบกวนผู้อื่นในระหว่างการตรวจเยี่ยมรวมทั้งจัดเตรียมเอกสารต่างๆทั้งในส่วนที่ได้แจ้งไว้ล่วงหน้าและส่วนที่อาจขอเพิ่มเติมตลอดจนนัดหมายผู้เกี่ยวข้องเช่นผู้บริหารคณาจารย์เจ้าหน้าที่นิสิตนักศึกษาเป็นต้นเพื่อให้คณะผู้ประเมินภายนอกเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสอบถามสัมภาษณ์ตามกำหนดการในตารางการปฏิบัติงานของคณะผู้ประเมินภายนอกในขั้นตอนแรกจะนำไปสู่การจัดทำประเด็นตรวจเยี่ยมการเขียนรายงานเกี่ยวกับสถาบันที่มุ่งประเมินและวางแผนประเมินทั้งประเมินเชื่อมโยงเหตุและผลเพื่อตอบโจทย์ประเมินและสนองความต้องการของผู้ใช้ผลประเมินคุณภาพภายนอก

ขั้นตอนที่ 2 ระหว่างการตรวจเยี่ยมสถาบันอุดมศึกษามีขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนภาพที่ 4

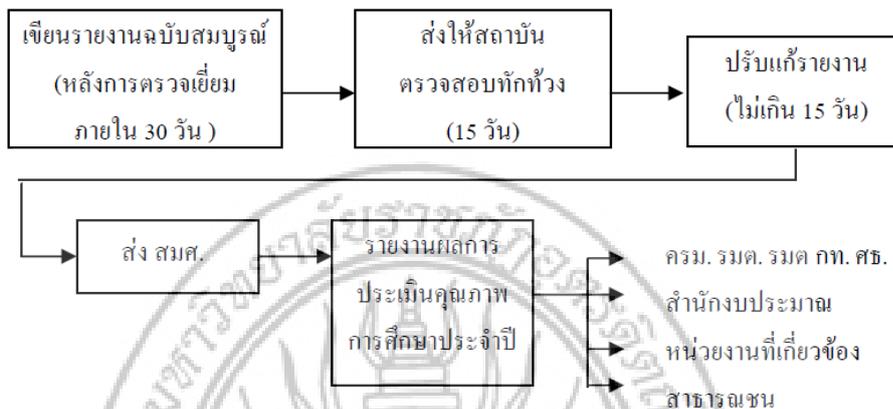

แผนภาพที่ 4 กระบวนการระหว่างการตรวจเยี่ยมสถาบันอุดมศึกษา

1. คณะผู้ประเมินเดินทางไปยังสถาบันอุดมศึกษาตามกำหนดวันเวลาที่ได้วางแผนไว้ซึ่งการตรวจเยี่ยมสถาบันอุดมศึกษาหนึ่งจะใช้เวลาประมาณ 3-5 วัน (ตามขนาดของสถาบันอุดมศึกษา)
2. เมื่อเดินทางไปถึงสถาบันอุดมศึกษาในวันแรกให้มีการประชุมชี้แจงแก่คณะผู้บริหารและบุคลากรของสถาบันเพื่อรับทราบกระบวนการและวัตถุประสงค์ในการประเมิน/ ตรวจเยี่ยมซึ่งมุ่งเน้นการร่วมมือกันในการพัฒนาปรับปรุงสถาบันและสร้างความคุ้นเคยระหว่างคณะผู้ประเมินกับผู้บริหารและบุคลากรสถาบันรวมทั้งเพื่อแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับแผนและตารางการปฏิบัติงานของคณะผู้ประเมินภายนอกและการปฏิบัติของสถาบันระหว่างการตรวจเยี่ยมการพูดคุยในการประชุมอาจเป็นลักษณะที่ไม่เป็นทางการ(Informal) และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซักถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและร่วมมือซึ่งกันและกันโดยเฉพาะการนำผลประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรกไปสู่การปฏิบัติและการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถาบันเพื่อโยงสู่การประเมินมาตรฐานอื่นและภาพรวมของสถาบันอุดมศึกษา
3. ในระหว่างการตรวจเยี่ยมคณะผู้ประเมินภายนอกจะทำการประเมินคุณภาพสถาบันอุดมศึกษาตามข้อบ่งชี้และประเด็นที่ได้กำหนดไว้ซึ่งเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากเอกสารต่างๆตามที่สถาบันส่งให้สมศ. รวมทั้งหลักฐานอื่นๆที่สะท้อนสภาพความเป็นจริงอื่นๆของสถาบันการรวบรวมข้อมูลหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกอาจใช้วิธีการที่หลากหลายทั้งการสุ่มตัวอย่างการสังเกตการเรียนการสอนการสัมภาษณ์เช่นกรรมการสภามหาวิทยาลัย/สถาบันผู้บริหารคณาจารย์เจ้าหน้าที่นิสิต/นักศึกษาศิษย์เก่าตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆเป็นต้นโดยเฉพาะการตรวจสอบสามเส้าเพื่อให้แน่ใจว่าเป็นการประเมินตามหลักการ “จงอย่าประเมินสถาบันตามที่เห็นจงประเมินตามที่สถาบันเป็น”
4. เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนแล้วคณะผู้ประเมินจะนำข้อค้นพบหรือข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาอภิปรายร่วมกันเพื่อวิเคราะห์สรุปผลการตรวจเยี่ยมและข้อเสนอแนะโดยมีการดำเนินการเป็นรายวันและมีการเขียนรายงานแบบสะสมเป็นรายวันด้วย

5. นำเสนอผลการประเมินต่อผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาด้วยวาจาและให้โอกาสสถาบันชี้แจง
ในกรณีที่สถาบันเห็นว่าข้อสังเกตยังไม่ถูกต้องไม่ชัดเจนหรือไม่ครอบคลุมบางประเด็น

ขั้นตอนที่ 3 หลังการตรวจเยี่ยมสถาบันอุดมศึกษามีขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนภาพที่ 5

แผนภาพที่ 5 กระบวนการหลังการตรวจเยี่ยมสถาบันอุดมศึกษา

1. เมื่อเสร็จภารกิจในการตรวจเยี่ยมสถาบันอุดมศึกษา คณะผู้ประเมินภายนอกจะร่วมกันจัดทำร่างรายงานผลการประเมินสถาบันอุดมศึกษาจากข้อมูลหลักฐานต่างๆทั้งหมดที่รวบรวมได้
2. คณะผู้ประเมินภายนอกเสนอรายงานผลการประเมินสถาบันอุดมศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาภายใน 30 วันหลังการตรวจเยี่ยมเพื่อให้สถาบันพิจารณาตรวจสอบและทักท้วงหรือให้ข้อมูลเพิ่มเติมภายใน 15 วันนับจากวันที่สถาบันอุดมศึกษาได้รับร่างรายงานฯ
3. ผู้ประเมินปรับปรุงแก้ไขรายงานผลการประเมิน
4. เสนอรายงานต่อสมศ. เพื่อให้การรับรองรายงานผลการประเมินฉบับสมบูรณ์
5. สมศ. จัดทำรายงานการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีว่ากระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง สำนักงานประมาณเพื่อประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายทางการศึกษาและจัดสรรงบประมาณการศึกษารวมทั้งเผยแพร่รายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน
6. ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถาบันใดได้รับผลการประเมินในระดับรับรองมาตรฐานแบบมีเงื่อนไขหรือไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาสถาบันนั้นจะต้องจัดทำแผนการพัฒนาสถาบันเพื่อนำไปสู่การรับรองมาตรฐานการศึกษาภายในระยะที่ได้กำหนดร่วมกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและคณะผู้ประเมินภายนอกซึ่งสมศ. จะจัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัดของสถาบันการศึกษานั้นและเสนอต่อคณะกรรมการอุดมศึกษาเพื่อดำเนินการกำกับดูแลให้มีการปรับปรุงแก้ไขต่อไปด้วย

โดยสรุปคาถาสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างลุ่มลึกถูกต้องได้มาตรฐานตอบโจทย์
การประเมินและตอบสนองผู้ต้องการใช้ผลประเมินอย่างกว้างขวางมีดังนี้

1. เข้าใจเข้าถึงแล้วจึงเข้าประเมินสถาบัน
2. จัดทีมให้มีเอกภาพและมีอย่างน้อย 2 คนที่ประเมินมาตรฐานเดียวกัน (Team up & Pair off)

3. ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเฉพาะกรณีและการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative case study method)
4. ใช้การประเมินแบบเชื่อมโยงเหตุและปัจจัยที่ทำให้สถาบันจัดการศึกษาได้หรือไม่ได้ตามมาตรฐานคุณภาพสมศ.
5. การประเมินสภาพจริง: Mechanism + Context → Output/Outcome “ตถตา” มั่นเป็นเช่นนั้นเองสิ่งที่เป็นจริงไม่จำเป็นต้องปรากฏสิ่งที่ปรากฏไม่จำเป็นต้องเป็นจริงจงอย่าประเมินตามที่เห็นจงประเมินตามที่เป็น
6. Theory-driven evaluation: Predict and prevent > find and fix

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อาวุธ ศรีศุกรี (2547) การวิจัยศึกษาเทียบเคียงสมรรถด้านอุดมศึกษา ซึ่งเป็นผลงานวิจัยระหว่างมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กับ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ โดยมีหัวหน้าคณะวิจัยคือ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ อาวุธ ศรีศุกรี ได้ทำการศึกษาวิจัยการเทียบเคียงการจัดการศึกษาใน 3 สาขาวิชาคือ สาขาวิชาแพทยศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์ โดยมีมหาวิทยาลัยนำร่อง โดยมีระยะเวลาศึกษาวิจัยระหว่างวันที่ 18 กันยายน 2545 ถึง 31 พฤษภาคม 2546 และมีการเกณฑ์ประเมินองค์ตาม Baldrige เพื่อให้ทราบข้อดี และ ข้อควรปรับปรุงขององค์กรเกณฑ์ประเมินตาม Baldrige เป็นต้นแบบของการประเมินรางวัลแห่งชาติของประเทศต่าง ๆ ไม่ต่ำกว่า 70 ประเทศ ประกอบด้วย 7 หมวดคือ หมวดที่ 1 ภาวะผู้นำ หมวดที่ 2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ หมวดที่ 3 การมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ ตลาด หมวดที่ 4 สารสนเทศและการวิเคราะห์ หมวดที่ 5 การมุ่งเน้นคณาจารย์และบุคลากร หมวดที่ 6 การจัดการกระบวนการ และหมวดสุดท้าย ผลลัพธ์ของการดำเนินงานขององค์กร คณะวิจัยได้สร้างแบบคำถามประเมินตนเองตามหัวข้อข้างต้น 100 ข้อ เพื่อให้หน่วยงานที่เข้าร่วมโครงการทำการประเมินตนเอง (แต่ละข้อมีคะแนนเต็ม 5) และนำเสนอวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดให้แก่สถาบันเพื่อคัดเลือกหน่วยงานที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดีที่สุด และทำการคัดเลือกเพื่อเยี่ยมชมหน่วยงานเพื่อนำข้อมูลกลับมาปรับปรุงองค์กร และศึกษาวิจัยหาแนววิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดแต่ละข้อในแต่ละหมวด ผลการเทียบเคียงสมรรถนะ เฉพาะส่วนของสาขาวิทยาศาสตร์ พร้อมตัวอย่างวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในหมวดการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ ผู้เข้าร่วมโครงการได้เรียนรู้จากที่ได้จากการศึกษาวิจัยเทียบเคียงสมรรถนะด้านอุดมศึกษาคือ ได้เรียนรู้วิธีปฏิบัติระหว่างหน่วยงาน แต่การนำผลการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้จริงนั้นจะมีการประเมินหลังจากสิ้นสุดโครงการไปแล้วอีก 2 ครั้ง

เฉลิม สุขนันท์ (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศแบบก้าวกระโดดด้วยการเทียบเคียงสมรรถนะตามแนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติทางการศึกษาของโรงเรียนบ้านคลองข่อยอำเภอสว่างอารมณ์จังหวัดอุทัยธานีการดำเนินการวิจัยมี 2 ช่วงคือช่วงที่ 1 ทหารดับคุณภาพของโรงเรียนช่วงที่ 2 ทหารดับปฏิบัติที่ดีที่สุดในการบริหารจัดการโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศแบบก้าวกระโดดด้วยการเทียบเคียงสมรรถนะประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารจำนวน 8 คนและทีมคุณภาพจำนวน 47 คนเครื่องมือที่ใช้คือหลักสูตรการอบรมและปฏิบัติการภาคสนามสำหรับผู้บริหารและทีมคุณภาพจำนวน 10 หลักสูตรและแบบสอบถามตามแนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติทาง

การศึกษาประกอบด้วย 7 เกณฑ์มาตรฐาน 220 ตัวบ่งชี้ ระดับคุณภาพของโรงเรียนบ้านคลองข่อย ตามตามแนวนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติทางการศึกษาอยู่ในระดับคุณภาพระดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 21.88 และวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดของโรงเรียนเมื่อเทียบกับโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายจำนวน 8 โรงเรียนคือ หมวด 1 การนำโรงเรียนข้อที่ 1.2 ความรับผิดชอบทางสังคมคิดเป็นร้อยละ 41.15

จุมพล ระบอบ (2548) ได้ศึกษาระดับคุณภาพของโรงเรียนบ้านดงยางใต้และเพื่อหาวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารจัดการโรงเรียนบ้านดงยางใต้อำเภอเมืองอุทัยธานีจังหวัดอุทัยธานีสู่ความเป็นเลิศแบบก้าวกระโดดด้วยการเทียบเคียงสมรรถนะตามแนวนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติทางการศึกษา การดำเนินการวิจัยมี 2 ช่วงคือช่วงที่ 1 ศึกษาคุณภาพของโรงเรียนโดยการประเมินตนเองช่วงที่ 2 เยี่ยมเยียนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนในเครือข่าย 8 โรงเรียนประชากรได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 8 คนและทีมคุณภาพจำนวน 45 คนเครื่องมือที่ใช้คือหลักสูตรการอบรมและปฏิบัติการภาคสนามสำหรับผู้บริหารและทีมคุณภาพจำนวน 10 หลักสูตรและแบบสอบถามตามแนวนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติทางการศึกษาประกอบด้วยเกณฑ์มาตรฐาน 220 ตัวบ่งชี้ การวิจัยครั้งนี้พบว่า ระดับคุณภาพของโรงเรียนบ้านดงยางใต้ตามแนวนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติทางการศึกษาจำนวน 220 ตัวบ่งชี้จุดแข็ง 133 ตัวบ่งชี้โอกาสในการปรับปรุง 87 ตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับคุณภาพระดับ 2 ได้คะแนน 208.57 คะแนนจากคะแนนเต็ม 1,000 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 21.17 และวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนบ้านดงยางใต้คือหมวด 1 เรื่องการนำโรงเรียนข้อที่ 1.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 30.36

มังกร นวกุล (2548) ได้ศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศแบบก้าวกระโดดด้วยการเทียบเคียงสมรรถนะตามแนวนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติทางการศึกษาของโรงเรียนตลกคู่วิทย์วิทยาคมอำเภอทัพทันจังหวัดอุทัยธานี การดำเนินการวิจัยมี 2 ช่วงคือช่วงที่ 1 หาระดับคุณภาพของโรงเรียนตลกคู่วิทย์วิทยาคมช่วงที่ 2 หาวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศด้วยการเทียบเคียงสมรรถนะตามแนวนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติประชากรได้แก่ผู้บริหารจำนวน 8 คนและทีมคุณภาพจำนวน 37 คนรวมทั้งสิ้น 45 คนเครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามตามแนวนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติทางการศึกษาประกอบด้วย 7 เกณฑ์มาตรฐาน 220 ตัวบ่งชี้โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้ค่าความเที่ยงที่ 0.95 พบว่าระดับคุณภาพของโรงเรียนตลกคู่วิทย์วิทยาคมอยู่ในระดับคุณภาพระดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 29.89 และวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนเมื่อเทียบกับโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายจำนวน 8 โรงเรียนคือมีความเป็นเลิศทางด้านระบบบริหารงานบุคคลคิดเป็นร้อยละ 42.61 เพราะมีแนวปฏิบัติที่ยึดวิสัยทัศน์เป้าประสงค์และพันธกิจของโรงเรียน

ทิภาวรรณ เลขาวัฒนะ (2549) ได้ศึกษาพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยวิธีการเทียบเคียงสมรรถนะ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในขั้นสร้างรูปแบบเป็นหัวหน้ากลุ่มส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ศึกษานิเทศน์ ผู้บริหารและคณะครู ส่วนในขั้นทดลองและประเมินรูปแบบเป็นผู้บริหารและคณะครูในสถานศึกษาขนาดกลางที่ร่วมทดลองจำนวน 3 โรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดพิษณุโลก เขต 2 ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์ การเขียนสะท้อนความรู้สึก และตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยวิธีการเทียบเคียงสมรรถนะ มีลักษณะเป็น แผนภูมิโครงสร้าง

กระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 2 ส่วนคือโครงสร้างหลัก และโครงสร้างเสริม โดยโครงสร้างหลัก เป็นขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 ชั้นได้แก่ 1) สร้างเป้าหมายร่วมกัน 2) เตรียมการเทียบเคียง 3) ดำเนินการเทียบเคียง 4) ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการทำงาน 5) ทบทวน และตรวจสอบการทำงาน และ 6) ประเมินภายใน และจัดทำรายงานการประเมินตนเอง ในแต่ละชั้นใช้การดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA ส่วนโครงสร้างเสริม เป็นส่วนสนับสนุนส่งเสริมให้ การดำเนินงานของโครงสร้างหลักเป็นไปได้อย่างราบรื่น ครบวงจร ประกอบด้วย 2 ฝ่ายคือ 1) ฝ่าย สนับสนุน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา คณะทำงาน ชุมชนและหน่วยงานต้นสังกัด 2) ฝ่าย ติดตามและประเมินคุณภาพ ประกอบด้วย กลุ่มติดตามคุณภาพ และกลุ่มประเมินคุณภาพรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยวิธีการเทียบเคียงสมรรถนะ นี้ สามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานศึกษา โดยทั้ง 3 โรง มีคุณภาพการจัดการศึกษาเพิ่มขึ้น ผู้บริหาร และคณะครูที่ร่วมทดลองใช้รูปแบบเห็นด้วยว่า รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

วิชาการณ์ โทพล (2553) ได้ศึกษาเพื่อพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านดอนวิเวก ตำบลพระธาตุ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ปีการศึกษา 2553 โดยใช้กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ (Benchmarking) ซึ่งมีการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการวางแผน ขั้นการวิเคราะห์ขั้นการบูรณาการ และขั้นการปฏิบัติ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึก แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ และในรูปแบบตาราง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย สรุปผลการศึกษาค้นคว้า โดยสรุป การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการ มาตรฐานที่ 16 โดยใช้กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ (Benchmarking) ของโรงเรียนบ้านดอนวิเวก ตามเกณฑ์การประเมินของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยคณะประเมินคุณภาพ สรุปได้ว่า โรงเรียนบ้านดอนวิเวก ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับดีมาก ซึ่งถือว่าโรงเรียนมีการพัฒนาและบรรลุตามความมุ่งหมายทุกประการ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพ การศึกษากายนอก ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยดำเนินการ วิจัย ดังนี้

1.1 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งได้รับการประเมินโดย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ประจำปี พ.ศ. 2554-2558 ซึ่งเป็น มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 36 สถาบัน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบบันทึกข้อมูลผลการประเมินคุณภาพการศึกษา กายนอกรอบสาม ระดับอุดมศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองสำหรับบันทึกข้อมูลคะแนนดิบจากผลการ ประเมินคุณภาพการศึกษา กายนอกรอบสามของสถาบันอุดมศึกษาและข้อเสนอแนะของผลการ ประเมินคุณภาพ ซึ่งได้รับการประเมินโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ประจำปี พ.ศ. 2554-2558 ประกอบด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 36 สถาบัน

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเทียบเคียงสมรรถนะ (Benchmarking)
2. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ
3. สังเคราะห์เชิงเนื้อหาเพื่อให้ได้วิธีดำเนินการวิจัย
4. ศึกษาข้อมูลจากเว็บไซต์ของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) <http://www.onesqa.or.th>
5. ดำเนินการ Download ข้อมูลจากการประเมินคุณภาพกายนอก ระดับอุดมศึกษา บทสรุปผู้บริหารสมศ. ซึ่งเป็นข้อมูลที่เผยแพร่ทั่วไปในหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) <http://aqa.onesqa.or.th/SummaryReport.aspx>

6. นำข้อมูลบทสรุปผู้บริหารของคณะครุศาสตร์ แต่ละสถาบันการศึกษามาจัดทำฐานข้อมูล คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ คณะครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ และ คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่งโดยข้อมูลที่ได้อยู่ในรูปไฟล์ Adobe Acrobat

7. นำข้อมูลมาบันทึกเป็นฐานข้อมูล แล้วตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

8. หาค่าเฉลี่ย (Benchmark Score), ผลต่างของคะแนนเฉลี่ย (Score Different), ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คะแนนมาตรฐาน (Standard Score) และเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile) ของผลการประเมินคุณภาพรายมาตรฐาน และแจกแจงความถี่ของข้อเสนอแนะของผลการประเมินคุณภาพ

9. เปรียบเทียบสมรรถนะคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก รอบสามของคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ กับ คณะครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ และคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่ง และแจกแจงความถี่ของข้อเสนอแนะของผลการประเมินคุณภาพ

10. นำเสนอผลการวิเคราะห์และสรุปผล

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อหา ค่าเฉลี่ย (Benchmark Score), ผลต่างของคะแนนเฉลี่ย (Score Different), ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คะแนนมาตรฐาน (Standard Score) และเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำค่าคะแนนดิบมาหา ค่าเฉลี่ย (Benchmark Score), ผลต่างของคะแนนเฉลี่ย (Score Different), ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คะแนนมาตรฐาน (Standard Score) และเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile) นำค่าดังกล่าวมาเทียบเคียงในแต่ละกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐานตามพันธกิจ กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรฐานการส่งเสริม และภาพรวม

2. เปรียบเทียบสมรรถนะคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก รอบสามของคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ กับ คณะครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่ง โดยใช้คะแนนมาตรฐาน (Standard Score)

3. แจกแจงความถี่ของข้อเสนอแนะของผลการประเมินคุณภาพ

4. นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบการสรุปคำบรรยาย
เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย

ความหมาย ค่าเฉลี่ยคะแนนการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก รอบสาม (สำนักงาน
รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา , 2549 : 90)

ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	ระดับคุณภาพ	ต้องปรับปรุง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	ระดับคุณภาพ	ควรปรับปรุง
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับคุณภาพ	พอใช้
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับคุณภาพ	ดี
ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	ระดับคุณภาพ	ดีมาก

1.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. หาค่าเฉลี่ย (ระพินทร์ โพธิ์ศรี.2549. 62 - 66)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{x}$ คือ ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ คือ ผลรวมคะแนนทั้งหมด

n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n - 1}}$$

เมื่อ S คือ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

x คือ คะแนน

$\bar{x}$ คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมด

N คือ จำนวนผู้เรียนในกลุ่มตัวอย่าง

3. คะแนนมาตรฐาน Z

$$Z = \frac{X - \bar{X}}{SD}$$

เมื่อ Z คือ คะแนนมาตรฐาน

X คือ คะแนนดิบ

$\bar{x}$ คือ คะแนนเฉลี่ย

SD คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกของ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เมื่อเทียบเคียงกับ คณะครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ และคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏและสังเคราะห์ข้อเสนอแนะของผลการประเมินคุณภาพการศึกษารอบสามของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยจึงนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกของ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เมื่อเทียบเคียงกับ คณะครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ และคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่ง

ตอนที่ 3 ผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะของผลการประเมินคุณภาพการศึกษารอบสามของ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เริ่มต้นจากการเป็นหมวดวิชาการการศึกษาของโรงเรียนฝึกหัดครูอุดรดิตถ์ (พ.ศ. 2485) ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นคณะครุศาสตร์เมื่อ พ.ศ. 2527 จากการแก้ไขพระราชบัญญัติ วิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 ให้วิทยาลัยครู สอนได้ถึงระดับปริญญาตรี ทั้งสาขาการศึกษา และสาขาอื่นๆ พ.ศ. 2547 จึงได้ปรับฐานะเป็นคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ปัจจุบัน(พ.ศ.2562) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ อายุ 77 ปี จัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีถึงระดับปริญญาเอก ระดับปริญญาตรี ได้แก่ สาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป สาขาวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยม สาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาสังคมศึกษา สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ สาขาวิชาเคมี สาขาวิชาฟิสิกส์ สาขาวิชาชีววิทยา สาขาวิชาภาษาจีน สาขาวิชาเกาหลี สาขาวิชาการประถมศึกษา สาขาวิชาพลศึกษา สาขาวิชานาฏศิลป์ สาขาวิชานาฏศิลป์ สาขาวิชาเทคโนโลยี การศึกษาและคอมพิวเตอร์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ สาขาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาวิจัยและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ในปีการศึกษา 2560 (1 สิงหาคม 2560 ถึง 31 กรกฎาคม 2561) มีนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 3,328 คน อาจารย์ประจำ 67 คน คุณวุฒิของอาจารย์ จบการศึกษาระดับปริญญาเอก 27 คน การศึกษาระดับปริญญาโท 39 คน การศึกษาระดับปริญญาตรี 1 คน สำหรับตำแหน่งทางวิชาการ ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ 9 คน ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ จำนวน 4 คน และอาจารย์ จำนวน 54 คน บุคลากรสายสนับสนุน 13 คน

(รายงานการประเมินตนเอง 2560 : 6- 16) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษารอบแรกเมื่อวันที่ 10 – 13 ธันวาคม 2545 รอบสองเมื่อวันที่ 25 – 27 กันยายน 2549 รอบที่ 3 เมื่อวันที่ 13-15 กันยายน 2554 โดยคณะครุศาสตร์ได้รับผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับดี(4.36) ผ่านการรับรองมาตรฐาน

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาของผลการประเมินภายนอก รอบสามของ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ กับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ และมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนบนและ มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่ง

ผลการศึกษาการเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพ การศึกษาภายนอก รอบสาม ปรากฏผลดังนี้
 ตารางที่ 1 ผลการเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ภายนอก รอบสาม ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ตามกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐานตาม พันธกิจหลัก(11 ตัวบ่งชี้)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุดรดิตถ์ Benchmark Score	Comparison Group Statistics (คะแนนเต็ม 5.00 คะแนน)				
	รายการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏ ภาคเหนือ (8สถาบัน)	มหาวิทยาลัยราช ภัฏ ภาคเหนือ ตอนล่าง (5 สถาบัน)	มหาวิทยาลัยราชภัฏ ภาคเหนือตอนบน (3 สถาบัน)	มหาวิทยาลัย ราชภัฏ (36สถาบัน)
4.21	Benchmark Score	4.19	4.32	3.97	4.21
	Score Different	0.02	-0.11	0.24	0
	SD	0.27	0.23	0.21	0.29
	Standard Score	0.07	-0.47	1.14	0.00
	Percentile	52.79	47.21	87.29	50.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก รอบสาม โดยใช้คะแนนมาตรฐาน (Standard Score) ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เป็นค่าเทียบเคียง (Benchmark Score) กับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ และมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนบน และเมื่อพิจารณาผลการประเมินคุณภาพการศึกษาตามตัวบ่งชี้พื้นฐานตามพันธกิจหลัก(11 ตัวบ่งชี้) พบว่า คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ มีผลการเทียบเคียงสูงกว่าคะแนนมาตรฐาน ทั้งระดับ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ และระดับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนบน โดยเมื่อเทียบกับ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือได้คะแนนมาตรฐาน 0.07 อยู่ในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 52.79 หรือ 52.79% เมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนบน ได้คะแนนมาตรฐาน 1.14 และอยู่ใน

ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 87.29 หรือ 87.29 % คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ มีผลการเทียบเคียงเท่ากับคะแนนมาตรฐาน ของคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่ง โดยได้คะแนนมาตรฐาน 0.00 อยู่ในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 หรือ 50% และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์มีผลการเทียบเคียงต่ำกว่าคะแนนมาตรฐานของระดับภาคเหนือตอนล่าง โดยได้คะแนนมาตรฐาน -0.47 อยู่ในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 47.21 หรือ 47.21%

ตารางที่ 2 ผลการเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ภายนอกกรอบสาม ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ (18 ตัวบ่งชี้)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุดรดิตถ์ Benchmark Score	Comparison Group Statistics (คะแนนเต็ม 5.00 คะแนน)				
	รายการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏ ภาคเหนือ (8สถาบัน)	มหาวิทยาลัยราชภัฏ ภาคเหนือตอนล่าง (5 สถาบัน)	มหาวิทยาลัยราชภัฏ ภาคเหนือตอนบน (3 สถาบัน)	มหาวิทยาลัย ราชภัฏ (36สถาบัน)
4.36	Benchmark Score	4.30	4.37	4.19	4.26
	Score Different	0.06	-.01	0.17	0.10
	SD	0.16	0.16	0.09	0.22
	Standard Score	0.38	0.06	1.89	0.45
	Percentile	64.80	52.39	97.06	67.36

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกกรอบสามโดยใช้คะแนนมาตรฐาน (Standard Score) ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เป็นค่าเทียบเคียง (Benchmark Score) กับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ และมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนบน และคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่ง เมื่อพิจารณาผลการประเมินคุณภาพการศึกษาตัวบ่งชี้รวม 18 ตัวบ่งชี้ พบว่า คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ มีผลการเทียบเคียงสูงกว่าคะแนนมาตรฐาน ทั้งระดับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ และระดับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง ระดับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนบน และมหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่ง โดยเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือได้คะแนนมาตรฐาน 0.38 อยู่ในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 64.80 หรือ 64.80% เมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง ได้คะแนนมาตรฐาน 0.06 และอยู่ในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 52.39 หรือ 52.39% เมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนบน ได้คะแนนมาตรฐาน 1.89 และอยู่ในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 97.06 หรือ 97.06% และเทียบกับมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้คะแนนมาตรฐาน 0.45 และอยู่ในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 67.36 หรือ 67.36 %

ตอนที่ 3 ผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะของผลการประเมินคุณภาพการศึกษารอบสามของ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

1. คุณภาพผลงานของบัณฑิตระดับปริญญาโทและเอก ควรได้รับการยกระดับเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติที่มีดัชนีการอ้างอิง (Impact Factor) สูง เพื่อเพิ่มศักยภาพของนักศึกษาและคณาจารย์ให้สามารถแข่งขันในระดับสากล

2. ควรส่งเสริม ผลักดัน มีนโยบายและแนวทางที่เป็นรูปธรรมให้อาจารย์ทำงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์และสนับสนุนให้เกิดการตีพิมพ์เผยแพร่เพิ่มขึ้นทั้งในระดับชาติและนานาชาติ โดยมีระบบการจูงใจและระบบการตอบแทนอย่างชัดเจนพร้อมทั้งมีระบบการติดตามผล

3. คณะควรสร้างระบบจัดการความรู้จากงานวิจัยเพื่อนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในลักษณะต่างๆ ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในคณะและระหว่างคณะ โดยกำหนดเป้าหมายในแต่ละปีให้ชัดเจนและส่งเสริมการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ให้ได้หลากหลายหน่วยงานตลอดจนมีการประเมินผลการใช้ประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนโครงการวิจัยต่อไป

4. ควรมีเป้าหมายในการพัฒนาขีดความสามารถของอาจารย์ให้สร้างผลงานวิชาการที่มีคุณภาพ เช่น ตำรา หนังสือ บทความวิชาการ และบทความวิจัย เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ใหม่ๆ และควรมีการกลั่นกรองคุณภาพผลงานวิชาการภายในก่อนนำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกประเมิน อีกทั้งผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอกที่ประเมินผลงานวิชาการควรมีคุณสมบัติตรงตามสาขาวิชา

5. ควรมีการถอดบทเรียนประสบการณ์ความสำเร็จและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับภาคีเครือข่ายภายในและภายนอก เพื่อให้มีกลไกยกระดับคุณภาพที่เป็นระบบต่อเนื่อง

6. อาจารย์ของคณะส่วนใหญ่เป็นรุ่นใหม่มีคุณวุฒิและตำแหน่งทางวิชาการอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องมีการเร่งรัดส่งเสริมพัฒนา ดังนั้นควรพัฒนาอาจารย์ให้มีคุณวุฒิและตำแหน่งทางวิชาการเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการสร้างผลงานวิชาการควรส่งเสริมให้มีการเรียนรู้จากรุ่นพี่ที่เป็นแบบปฏิบัติที่ดีทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร

7. ควรส่งเสริมให้มีความชัดเจนในการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยทั้งในการประชุมวิชาการหรือวารสารที่เป็นที่ยอมรับในระดับชาติหรือนานาชาติ รวมทั้งควรส่งเสริมและสนับสนุนนักวิจัยใหม่โดยทำเป็นงานวิจัยในลักษณะของชุดโครงการวิจัยเชิงบูรณาการ

8. ควรสร้างมาตรการเพื่อให้คณาจารย์สร้างตำราได้มากขึ้น เพราะมีอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนสูงควรจะสามารถในการผลิตตำรา

9. ควรสร้างมาตรการให้คณาจารย์ผลิตผลงานทางวิชาการอย่างเร่งด่วน ทั้งบทความวิจัย บทความวิชาการ

10. คณะควรปรับปรุงแผนพัฒนาบุคลากรด้วยการสร้างแรงจูงใจ สร้างเครือข่ายพี่เลี้ยงและสวัสดิการให้มีการทำผลงานทางวิชาการให้มากขึ้น และสร้างแรงจูงใจให้คณาจารย์มีขวัญและกำลังใจในการพัฒนางานวิจัยและงานสร้างสรรค์ ทั้งด้านสวัสดิการ ผลตอบแทนอย่างพอเพียงต่อเนื่องและเหมาะสม

11. ควรทำความร่วมมือกับองค์กรปกครองท้องถิ่นในเรื่องของการผลิตและพัฒนาครู ทั้งระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาตามความพร้อมของคณะ และความต้องการของท้องถิ่น

12. ควรนำผลงานจากการบริการวิชาการไปพัฒนาเป็นงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ และพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ได้ด้วย
13. ควรพัฒนาการวางแผนด้านอัตรากำลัง เนื่องจากคณาจารย์กว่าร้อยละ 60 ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ควรเร่งการสร้างผลงานวิชาการและผลงานวิจัย เพื่อนำไปสู่การขอตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ในสังกัดระยะ 3-5 ปี
14. ควรพัฒนาระบบข้อมูล ระบบแผนงานและการใช้ข้อมูลหลักฐานเพื่อการบริหารงานเชิงคุณภาพในการดำเนินกิจกรรมบริหารจัดการและการดำเนินงานของหลักสูตรที่ควรมีความชัดเจนในระบบและกลไก
15. ควรสร้างเครือข่ายนักวิจัยที่เลี้ยงและสวัสดิการให้มีการทำผลงานทางวิชาการให้มากขึ้น และสร้างแรงจูงใจในการพัฒนางานวิจัยและงานสร้างสรรค์
16. ควรส่งเสริมในการเข้าร่วมโครงการและทำกิจกรรมด้านทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมกับมหาวิทยาลัยอย่างเป็นระบบ
17. ควรจัดทำแผนพัฒนาอาจารย์ เพื่อเพิ่มสัดส่วนอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาเอกและอาจารย์ที่ดำรงตำแหน่ง ทางวิชาการให้เพิ่มมากขึ้น
18. ควรสนับสนุนให้อาจารย์มีส่วนร่วมในการให้บริการวิชาการแก่สังคมและนำผลที่ได้ไปพัฒนา ด้านการเรียนการสอนและการวิจัย
19. ควรให้ความรู้และส่งเสริมให้อาจารย์นำวงจรการประกันคุณภาพ (PDCA) ไปใช้ในการปฏิบัติงาน
20. คณะมีผลการประเมินในส่วนของงานวิจัยที่ตีพิมพ์และเผยแพร่บ่อย จึงควรเร่งผลักดันโดยสนับสนุนทุนวิจัย และเพิ่มอาจารย์ผู้ช่วยสอน เพื่อแบ่งเบาภาระอาจารย์ในงานสอน เพื่อให้คณาจารย์ส่งผลงานวิชาการเผยแพร่ได้มากขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก รอบสามของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการการเทียบเคียงสมรรถนะ (Benchmarking) ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากคะแนนของผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก รอบสามของสถาบันการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏทุกมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งเป็น ซึ่งได้รับการประเมินโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ประจำปี พ.ศ. 2554-2558 ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 36 มหาวิทยาลัย โดยมุ่งวัดใน 2 มาตรฐาน คือ ตัวบ่งชี้พื้นฐานตามพันธกิจหลัก (11 ตัวบ่งชี้) ตัวบ่งชี้รวม 18 ตัวบ่งชี้ สรุปผลการศึกษา ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก รอบสามของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

1. ผลการเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก รอบสาม โดยใช้คะแนนมาตรฐาน (Standard Score) ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เป็นค่าเทียบเคียง (Benchmark Score) กับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ และมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนบน และคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่ง เมื่อพิจารณาผลการประเมินคุณภาพการศึกษาตามตัวบ่งชี้พื้นฐานตามพันธกิจหลัก(11 ตัวบ่งชี้) พบว่า คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ มีผลการเทียบเคียงสูงกว่าคะแนนมาตรฐาน ทั้งระดับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ และระดับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนบน โดยเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือได้คะแนนมาตรฐาน 0.07 อยู่ในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 52.79 หรือ 52.79% เมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนบน ได้คะแนนมาตรฐาน 1.14 และอยู่ในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 87.29 หรือ 87.29 % คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ มีผลการเทียบเคียงเท่ากับคะแนนมาตรฐาน ของคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่ง โดยได้คะแนนมาตรฐาน 0.00 อยู่ในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 หรือ 50% และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ มีผลการเทียบเคียงต่ำกว่าคะแนนมาตรฐานของระดับภาคเหนือตอนล่าง โดยได้คะแนนมาตรฐาน -0.47 อยู่ในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 47.21 หรือ 47.21%

2. ผลการเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก รอบสามโดยใช้คะแนนมาตรฐาน (Standard Score) ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เป็นค่าเทียบเคียง (Benchmark Score) กับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ และมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนบน และคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏทุก

แห่ง เมื่อพิจารณาผลการประเมินคุณภาพการศึกษาตัวบ่งชี้รวม 18 ตัวบ่งชี้ พบว่า คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ มีผลการเทียบเคียงสูงกว่าคะแนนมาตรฐาน ทั้งระดับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ และระดับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง ระดับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนบน และมหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่ง โดยเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือได้คะแนนมาตรฐาน 0.38 อยู่ในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 64.80 หรือ 64.80% เมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง ได้คะแนนมาตรฐาน 0.06 และอยู่ในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 52.39 หรือ 52.39% เมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนบน ได้คะแนนมาตรฐาน 1.89 และอยู่ในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 97.06 หรือ 97.06% และเทียบกับมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้คะแนนมาตรฐาน 0.45 และอยู่ในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 67.36 หรือ 67.36 %

2.ผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะของผลการประเมินคุณภาพการศึกษารอบสามของคณะ

ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

1.คุณภาพผลงานของบัณฑิตระดับปริญญาโทและเอก ควรได้รับการยกระดับเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติที่มีดัชนีการอ้างอิง (Impact Factor) สูง เพื่อเพิ่มศักยภาพของนักศึกษาและคณาจารย์ให้สามารถแข่งขันในระดับสากล

2. ควรส่งเสริม ผลักดัน มีนโยบายและแนวทางที่เป็นรูปธรรมให้อาจารย์ทำงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์และสนับสนุนให้เกิดการตีพิมพ์เผยแพร่เพิ่มขึ้นทั้งในระดับชาติและนานาชาติ โดยมีระบบการจูงใจและระบบการตอบแทนอย่างชัดเจนพร้อมทั้งมีระบบการติดตามผล

3. คณะควรสร้างระบบจัดการความรู้จากการวิจัยเพื่อนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในลักษณะต่างๆ ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในคณะและระหว่างคณะ โดยกำหนดเป้าหมายในแต่ละปีให้ชัดเจนและส่งเสริมการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ให้ได้หลากหลายหน่วยงานตลอดจนมีการประเมินผลการใช้ประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนโครงการวิจัยต่อไป

4. ควรมีเป้าหมายในการพัฒนาขีดความสามารถของอาจารย์ให้สร้างผลงานวิชาการที่มีคุณภาพ เช่น ตำรา หนังสือ บทความวิชาการ และบทความวิจัย เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ใหม่ๆ และควรมีการกลั่นกรองคุณภาพผลงานวิชาการภายในก่อนนำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกประเมินอีกทั้งผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอกที่ประเมินผลงานวิชาการควรมีคุณสมบัติตรงตามสาขาวิชา

5. ควรมีการถอดบทเรียนประสบการณ์ความสำเร็จและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับภาคีเครือข่ายภายในและภายนอก เพื่อให้มีกลไกยกระดับคุณภาพที่เป็นระบบต่อเนื่อง

6. อาจารย์ของคณะส่วนใหญ่เป็นรุ่นใหม่มีคุณวุฒิและตำแหน่งทางวิชาการอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องมีการเร่งรัดส่งเสริมพัฒนาดังนั้นควรพัฒนาอาจารย์ให้มีคุณวุฒิและตำแหน่งทางวิชาการเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการสร้างผลงานวิชาการควรส่งเสริมให้มีการเรียนรู้จากรุ่นพี่ที่เป็นแบบปฏิบัติที่ดีทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร

7. ควรส่งเสริมให้มีความชัดเจนในการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยทั้งในการประชุมวิชาการหรือวารสารที่เป็นที่ยอมรับในระดับชาติหรือนานาชาติ รวมทั้งควรส่งเสริมและสนับสนุนนักวิจัยใหม่ โดยทำเป็นงานวิจัยในลักษณะของชุดโครงการวิจัยเชิงบูรณาการ

8. ควรสร้างมาตรการเพื่อให้คณาจารย์สร้างตำราได้มากขึ้น เพราะมีอาจารย์ที่มีประสบการณ์ การสอนสูงควรจะสามารถในการผลิตตำรา

9. ควรสร้างมาตรการให้คณาจารย์ผลิตผลงานทางวิชาการอย่างเร่งด่วนทั้งบทความวิจัย บทความวิชาการ

10. คณะควรปรับปรุงแผนพัฒนาบุคลากรด้วยการสร้างแรงจูงใจ สร้างเครือข่ายพี่เลี้ยงและ สวัสดิการให้มีการทำผลงานทางวิชาการให้มากขึ้น และสร้างแรงจูงใจให้คณาจารย์มีขวัญและกำลังใจใน การพัฒนางานวิจัยและงานสร้างสรรค์ ทั้งด้านสวัสดิการ ผลตอบแทนอย่างพอเพียงต่อเนื้อเรื่องและ เหมาะสม

11. ควรทำความร่วมมือกับองค์กรปกครองท้องถิ่นในเรื่องของการผลิตและพัฒนาครู ทั้งระดับ อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาตามความพร้อมของคณะ และความต้องการของ ท้องถิ่น

12. ควรนำผลงานจากการบริการวิชาการไปพัฒนาเป็นงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ และพัฒนา คุณภาพการจัดการเรียนการสอนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรได้ด้วย

13. ควรพัฒนาการวางแผนด้านอัตรากำลัง เนื่องจากคณาจารย์กว่าร้อยละ 60 ดำรงตำแหน่ง อาจารย์ ควรเร่งการสร้างผลงานวิชาการและผลงานวิจัย เพื่อนำไปสู่การขอตำแหน่งทางวิชาการของ อาจารย์ในสังกัดระยะ 3-5 ปี

14. ควรพัฒนาระบบข้อมูลระบบแผนงานและการใช้ข้อมูลหลักฐานเพื่อการบริหารงาน เชิงคุณภาพในการดำเนินกิจกรรมบริหารจัดการและการดำเนินงานของหลักสูตรที่ควรมีความชัดเจนใน ระบบและกลไก

15. ควรสร้างเครือข่ายนักวิจัยพี่เลี้ยงและสวัสดิการให้มีการทำผลงานทางวิชาการให้มากขึ้น และสร้างแรงจูงใจในการพัฒนางานวิจัยและงานสร้างสรรค์

16. ควรส่งเสริมในการเข้าร่วมโครงการและทำกิจกรรมด้านทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมกับ มหาวิทยาลัยอย่างเป็นระบบ

17. ควรจัดทำแผนพัฒนาอาจารย์ เพื่อเพิ่มสัดส่วนอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาเอกและอาจารย์ที่ ดำรงตำแหน่งทางวิชาการให้เพิ่มมากขึ้น

18. ควรสนับสนุนให้อาจารย์มีส่วนร่วมในการให้บริการวิชาการแก่สังคมและนำผลที่ได้ไป พัฒนาด้านการเรียนการสอนและการวิจัย

19. ควรให้ความรู้และส่งเสริมให้อาจารย์นำวงจรการประกันคุณภาพ (PDCA) ไปใช้ในการ ปฏิบัติงาน

20. คณะมีผลการประเมินในส่วนของงานวิจัยที่ตีพิมพ์และเผยแพร่บ่อย จึงควรเร่งผลักดันโดย สนับสนุนทุนวิจัย และเพิ่มอาจารย์ผู้ช่วยสอน เพื่อแบ่งเบาภาระอาจารย์ในงานสอน เพื่อให้คณาจารย์ส่ง ผลงานวิชาการเผยแพร่ได้มากขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา พบว่า โดยรวมคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ มีผลการเทียบเคียงสูงกว่าคะแนนมาตรฐาน ทั้งระดับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ และระดับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง ระดับมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนบน และมหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่ง ทั้งนี้เนื่องมาจากคณะครุศาสตร์ มีระบบการประกันคุณภาพภายในชัดเจน โดยมีกลไกในการขับเคลื่อน ผ่านผู้รับผิดชอบให้กำกับ ติดตามและดูแลงานประกันคุณภาพในแต่ละมาตรฐาน นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับคุณภาพของบัณฑิตตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ) และคุรุสภาเพื่อให้ได้ใบประกอบวิชาชีพ โดยมีศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู ดูแลในเรื่องของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา และมีการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ การพัฒนากลยุทธ์ที่ 1 นโยบายด้านนักศึกษา และการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม ซึ่งให้ความสำคัญกับนโยบายด้านนักศึกษาและการทำนุบำรุง มีมาตรการ ปรับระบบการคัดเลือกนักศึกษา ให้ได้นักเรียนที่มุ่งมั่นเข้ามาเรียนในคณะครุศาสตร์มีศักยภาพเพียงพอ และมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู เน้นให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีงานทำตามตรงตามคุณวุฒิที่จบการศึกษา มีทักษะชีวิตในการร่วมกิจกรรมพัฒนานักศึกษา และทำงานหารายได้ระหว่างเรียน มีการพัฒนาหลักสูตรใหม่ตรงตามความต้องการของท้องถิ่น เพื่อรองรับการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานต่างๆ เช่น ครู บุคลากรทางการศึกษาในหน่วยงานทางการศึกษา หรือบุคลากรผู้ปฏิบัติงานใน อบต. อบจ. และเทศบาลต่างๆ ซึ่งในกลยุทธ์ที่ 2 นโยบายด้านหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ด้านหลักสูตรมีการเร่งพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ ระดับคุณวุฒิบัณฑิต และพัฒนาหลักสูตรปริญญาเอก อีกอย่างน้อย 1 หลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ มีการควบคุมและปรับปรุงมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ ด้วยระบบการประเมินผลการสอน โดยนักศึกษา ด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีดำเนินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา ทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพ อีกทั้งยังมีดำเนินงานตาม กลยุทธ์ที่ 3 นโยบายด้านคณาจารย์ การบริการวิชาการ การวิจัย และการสนองงานโครงการพระราชดำริ ซึ่งให้ความสำคัญกับนโยบายด้านคณาจารย์ การบริการวิชาการ การวิจัย และการสนองงานโครงการพระราชดำริ ด้านคณาจารย์ ปรับแก้จุดอ่อนของการบริหารวิชาการของคณะใหม่ ให้มีความเข้มแข็ง มีการส่งเสริมการศึกษาต่อและการทำผลงานวิชาการ สู่ตำแหน่งวิชาการ โดยปรับระบบการทำงานให้มีความสะดวกที่จะพัฒนาตนเองด้านวิชาการได้มากขึ้น เช่น ระบบให้พักทำผลงานทางวิชาการ (sabbatical leave) ระบบผู้ช่วยสอน ระบบผู้ช่วยวิจัย (assistantships) อย่างนี้เป็นต้น ด้านการบริการวิชาการ เน้นพัฒนาครูในโรงเรียนร่วมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นหลักมีการขยายฐานบริการในกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเทศบาลต่าง ๆ และ จัดบริการทางวิชาการให้เชื่อมโยงกับศักยภาพของบุคลากร ด้านการวิจัยมีการพัฒนารอบนโยบายการวิจัย พัฒนาวิชาอื่น ๆ และการพัฒนาการศึกษา ส่งเสริมการทำวิจัยพัฒนาการเรียนรู้อื่นๆ และส่งเสริมการทำวิจัยพัฒนาองค์ความรู้

ศาสตร์ต่าง ๆ ด้านการศึกษา ด้านการสนองงานโครงการพระราชดำริ เป็นการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสนองพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สนองพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ให้กับครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 และ 32 ส่งเสริมงาน ICT เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสนองพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ให้กับครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมสนับสนุนการขยายแนวคิดเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และโรงเรียนพระปริยัติธรรม และยังมีการดำเนินงานตาม กลยุทธ์ที่ 4 นโยบายด้านการบริหารจัดการ มีการเน้น เน้นระบบการบริหารจัดการแบบเครือข่าย (network) โดยให้มีสายบังคับบัญชาที่สั้น นโยบายระดับคณะจะลงสู่การปฏิบัติได้อย่างรวดเร็ว บุคลากรทั้งคณาจารย์ และผู้บริหารจะรับรู้ข้อมูลการพัฒนาคณะเท่าเทียมกัน ทำคณะให้เป็นบ้านของบุคลากรทุก ๆ คน เน้นให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เรียนรู้งานร่วมกัน พัฒนาการร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ได้แก่ มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต ด้านงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ด้านการพัฒนสถาบันและบุคลากร ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านพัฒนาและประกันคุณภาพภายใน จึงทำให้คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ได้รับการรับรองมาตรฐาน ผลการประเมินภายนอกรอบสาม

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาของผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ และมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนบน และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่ง รวมถึงการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะของการประเมินคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งข้อค้นพบจากการวิจัย จะเป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์ในการวางแผนงานประกันคุณภาพของคณะครุศาสตร์ งานประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยราชภัฏ และการบริหารจัดการคณะครุศาสตร์ การบริหารมหาวิทยาลัยต่อไป

2. ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในมาตรฐานต่างๆ ของคณะครุศาสตร์สู่ความเป็นมาตรฐานสากลและสามารถแข่งขันกับมหาวิทยาลัยอื่นๆได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการเทียบเคียงสมรรถนะคุณภาพการศึกษาของผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสามของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ อาทิ การสัมภาษณ์เชิงลึก (in depth interview) การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เป็นต้น
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐานตามพันธกิจ กลุ่มตัวบ่งชี้ร่วม และกลุ่มตัวบ่งชี้ส่งเสริม

บรรณานุกรม

- จุมพลระบอบ.(2548).การบริหารจัดการโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศแบบก้าวกระโดดด้วยการ
เทียบเคียงสมรรถนะตามแนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติทางการศึกษาของโรงเรียนบ้านดง
ยางใต้อำเภอเมืองอุทัยธานีจังหวัดอุทัยธานี . วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- เฉลิมสุขนันท์.(2548) . การบริหารจัดการโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศแบบก้าวกระโดดด้วยการ
เทียบเคียงสมรรถนะตามแนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติทางการศึกษาของโรงเรียนบ้าน
คลองข่อยอำเภอสว่างอารมณ์จังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ สาขาบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ทพวงมหาวิทยาลัยสำนักมาตรฐานการอุดมศึกษาส่วนวิจัยและพัฒนา.(2541). การประกันคุณภาพ
การศึกษาระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพันธ์เขจรนันท์. (2544).ยอดกฤษฎ์การบริหารสำหรับองค์การยุคใหม่.กรุงเทพฯ :
ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ทิถาวรณ เลขาวัฒนะ.(2549).พัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ด้วยวิธีการเทียบเคียงสมรรถนะ.วิทยานิพนธ์กศ.ด. สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ,
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญดี บุญญากิจและกมลวรรณ ศิริพานิช. (2552). ทางลัดสู่ความเป็นเลิศ – Benchmarking.
กรุงเทพมหานคร : สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- มังกรนวกุล.(2548) . การบริหารจัดการโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศแบบก้าวกระโดดด้วยการ
เทียบเคียงสมรรถนะตามแนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติทางการศึกษาของโรงเรียนตลุกคู่
วิทยาคมอำเภอทัพทันจังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครสวรรค์.
- ระพินทร์ โพธิ์ศรี. (2549).สถิติเพื่อการวิจัย.คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
อุตรดิตถ์.
- วิภากรณ์ โทพล.(2553). การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพในสถานศึกษามาตรฐานด้าน
การบริหารและการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านดอนวิเวก ตำบลพระธาตุ อำเภอเชียงขวัญ
จังหวัดร้อยเอ็ดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สาขาการ
บริหารการศึกษา : มหาวิทยาลัยสารคาม.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).(2549). คู่มือการ
ประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทจุดทองจำกัด.
- อนิวัช แก้วจำนงค์. (2551). การจัดการเชิงกลยุทธ์. สงขลา: นำศิลป์โฆษณาจำกัด.
- อาวุธ ศรีศุกรี. (2547). การศึกษาการพัฒนาระบบประกันคุณภาพสถาบันอุดมศึกษาไทยด้วย
กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ(Benchmarking).สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ, มีนาคม 2547.

ภาคผนวก

**ผลการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษา
คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ**

คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ	ผลการประเมินตัวบ่งชี้ตามพันธกิจ 11 ตัวบ่งชี้		ผลการประเมินรวม 18 ตัวบ่งชี้	
	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
1. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี	4.34	ดี	4.25	ดี
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	4.57	ดีมาก	4.55	ดีมาก
3. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	3.85	ดี	3.82	ดี
4. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	3.73	ดี	4.10	ดี
5. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	4.13	ดี	4.27	ดี
6. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี	3.65	ดี	3.65	ดี
7. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี	3.90	ดี	4.18	ดี
8. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	4.70	ดีมาก	4.47	ดี
9. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	3.85	ดี	4.14	ดี
10. มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช	4.22	ดี	4.29	ดี
11. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	4.50	ดี	4.51	ดีมาก
12. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา	4.70	ดีมาก	4.61	ดีมาก
13. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	4.60	ดีมาก	4.48	ดี
14. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	4.11	ดี	4.30	ดี
15. มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา	4.11	ดี	4.19	ดี
16. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	4.01	ดี	4.23	ดี
17. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	3.90	ดี	3.92	ดี
18. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลย อลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์	4.41	ดี	4.48	ดี
19. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	4.31	ดี	4.20	ดี
20. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต	4.49	ดี	4.46	ดี
21. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	4.44	ดี	4.49	ดี
22. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	4.14	ดี	4.25	ดี
23. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	4.52	ดีมาก	4.39	ดี
24. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	4.19	ดี	4.10	ดี
25. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	4.05	ดี	4.20	ดี
26. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	4.01	ดี	3.91	ดี
27. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	4.59	ดีมาก	4.51	ดีมาก

คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ	ผลการประเมินตัวบ่งชี้ตามพันธกิจ 11 ตัวบ่งชี้		ผลการประเมินรวม 18 ตัวบ่งชี้	
	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
28. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	4.58	ดีมาก	4.51	ดีมาก
29. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	4.03	ดี	4.20	ดี
30. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	4.27	ดี	4.32	ดี
31. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	4.38	ดี	4.32	ดี
32. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้าน จอมบึง	4.28	ดี	4.39	ดี
33. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	4.09	ดี	4.17	ดี
34. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	4.21	ดี	4.36	ดี
35. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	3.58	ดี	4.01	ดี
36. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ				
37. มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	4.16	ดี	4.24	ดี
38. มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ				

